

Razvanje skozi čas

Panoramski posnetek Razvanja

Uvodna beseda

Praznujemo 20. krajevni praznik in 1020. obletnico prve pisne omembe kraja Razvanje (RAZUUAI). Nemški kralj Oton je po posredovanju Karantanskega vojvode 17. oktobra 1985 podaril grofu Rahvinu 15 kraljevskih kmetij v Razvanju.

Ob 1000-letnici in 1. krajevnem prazniku smo izdali zgodovinsko brošuro, ki pa je že skoraj v celoti po-šla, zato smo se odločili, da jo delno ponatisnemo in dopolnimo z nekaterimi dogodki zadnjih 20 let.

Ko obujamo spomine na minule dogodke, ugotavljamo, da za posamezna obdobja ni pisnih podlag. Upa-mo, da vam bomo s to brošuro vsaj malo pomagali pri spoznavanju zgodovine Razvanja, s strnjeno vse-bino pa vas želimo pritegniti k prebiranju. Razvanje je v preteklih obdobjih doživelo zelo različne razvojne vzpodbude, kar je zapisano v pregledu komunalnega razvoja.

V Razvanju je 1458 prebivalcev, od tega 1233 volivcev in 448 hišnih števil. Imamo registriranih 197 pravnih oseb – podjetij in 1149 stavb s 310.488 m² etažnih površin. Razvanje se razprostira na 551 ha površine.

Zaradi svoje lege ob vznožju Pohorja je bilo Razvanje v preteklosti deležno različnih gospodarskih in prometnih tokov – rimska cesta, jantarska pot in sedanja prometnica s številnimi trgovskimi centri. Vrata Maribora doživljajo številne prostorske in razvojne spremembe, kot so: širitev oskrbovalnih, športnih in stanovanjskih funkcij. Osnovne komunalne in družbene potrebe, kot so šola in vrtec, vodo-vod, ceste, telefonija, elektrifikacija, gasilska služba, pogrebno dejavnost in drugo, smo v kraju reševali s komunalnimi akcijami, samoprispevki in prostovoljnimi delom. V zadnjih letih pa nam pri tem pomaga tudi Mestna občina Maribor z izgradnjo kanalizacije in spremljajočo infrastrukturo ter obnovo cest. S prej omenjeno dejavnostjo želimo nadaljevati, saj bomo s tem rešili številne ekološke in druge proble-me, kot so oskrba z vodo in obnova cest.

Ob načrtovanju prostorske ureditve si prizadevamo zaokrožiti kraj tako, da bi bilo Razvanje tudi v pri-hodnje zelena oaza s pridihom vasi, ki vrši tudi del oskrbne funkcije mesta z zelenjavo in drugimi kmetijskimi proizvodi.

Ob tem upamo, da bodo tudi ostale dejavnosti v kraju, kot so šola, vrtec, avtobusne povezave, osnovna oskrba z živili in drugo, ostale vsaj na tem nivoju, če jih z delno razširitvijo Razvanja ne bomo uspeli še izboljšati. Vsem krajanom in drugim, ki so pomagali pri našem razvoju, izrekamo zahvalo z željo po nadaljnjem sodelovanju.

Srečko Šparakl,
predsednik Sveta KS Razvanje

Razvanje pred tisočletji

Povirje Razvanjskega potoka sodi med najbogatejša arheološka območja v mariborskem okolišju. Starinoslovci so ga pričeli raziskovati že pred dobrimi sto petdesetimi leti, vendar pa vse do danes ni bil natisnjen noben celovit prikaz pradavne preteklosti tega kraja. Poleg večine drobnih zapisov v staroavstrijskem tisku in omemb v slovenskem časopisju je bilo edino gradbišče Poštela leta 1915 podrobneje objavljeno pri dunajski akademiji znanosti, pozneje pa še poljudno v drobni domači knjižici.

Dosedanje najdbe kamnitega orodja sekir, kopače, kladiva in dleta govore za to, da so se prvi ljudje naselili tod najbrž že ob koncu mlajše kamene dobe pred štiri tisoč leti. Našli so jih tako na pohorskih grebenih kot ob znožnih pobočjih v Razvanju in Pivoli. Vendar pa v teh krajih doslej še ni bilo odkritih drugih ostalin pradavnih bivališč, ki bi nam pokazali mesta prvih zaselkov in zlasti ne lončenine, po kateri bi se dalo na stoletja natančno določiti starost teh prvih najdb.

Zanimiva in bogata je bila najdba bronastih predmetov na Špуреjevem posestvu na Hočkem Pohorju. Žal so domači kopači leta 1932 večino najdenih sekir, suličnih osti, mečev in drugega prodali tezenski »Kovini«, kjer so jih pretalili in tako za vedno uničili te arheološke pomnike iz 12. stoletja pred n. št. Le tretjino teh predmetov je uspelo iz livarne otepi za mariborski muzej, kjer so danes dokaz za zgodnje prodiranje ljudi do 800 metrov visoko na Pohorje.

V tistem času, zlasti pa na začetku 1. tisočletja pred n. št. so se na ravninah ob Dravi naselila nova plemena, ki so svoje mrtve sežigala in pokopavala v glinastih žarah. Poleg stotin takih grobov na mariborskem Pobrežju, pod Kalvarijo in tudi pod Pohorjem v Radvanju pa doslej še ne vemo za nobeno njihovih naselbin. Po dosedanjih odkritjih se kaže, da so se naselili v razvanjskem okolišju šele v 8. stoletju, ko so zaradi pritiska novih ljudstev morali zbežati na varnejše kraje. Nekateri so si za to izbrali pohorski greben med Razvanjem in Radvanjem, ki se je kot gradbišče Poštela ohranil do današnjih dni. Spočetka ta v gozdovih skrita naselbina ni imela varovalnih okopov pa tudi mrtve so sprva pokopavali še na stari način v žarnih grobovih, kakršne so v zadnjem času odkrili na ravnici Lepa ravna pod pošteljskimi okopi.

Poštela je bila najprej naseljena približno tristo let med 8. in 5. stoletjem pred n. št. Ljudje so tam živeli v lesenih kočah, za

njimi pa je poleg požganih ruševin ostalo predvsem obilo razbite lončenine in različni drugi izdelki, ki so po prvih večjih izkopavanjih med leti 1910 in 1917 shranjeni v muzejih v Mariboru in Gradcu. Že poprej, leta 1900, pa je tam prvi izkopaval graški zgodovinar Franc Ferk, ki je v tistih letih odkril na Lepi ravni tudi pošteljsko gomilno grobišče. V 7. stoletju pred n. št. so namreč tudi prebivalci Poštete pričeli nasipavati nad žganimi grobovi svojih rajnih velike gomile, ki so še danes večinoma ohranjene okrog domovanj Robnikovih na Lepi ravni (= pri Habakuku). Dosedanji raziskovalci so našli v njih s kamenjem obdane grobove, med pepelom pa lončene posode in bronaste izdelke, večinoma zapestnice.

Gomile iz starejše železne dobe so glavna arheološka znamenitost tudi ob znožju Pohorja v Razvanju in Pivoli. Žal vse od prvih odkritij v sredini preteklega stoletja do današnjih dni ni bil narejen natančni tloris teh gomil, od katerih so medtem marsikatero že razvozili. Tako nimamo prave podobe o obsežnosti tega gomilnega grobišča, ki sega iz ravnine pod Razvanjem do pohorskih pobočij pod Poštelo. Čeprav so kopali v njih že marsikateri starinoslovci (med njimi tudi glavni raziskovalec Poštete arheolog Walter Schmid), o teh grobovih še ni bilo mnogo objavljenega, pa tudi najdb je ohranjenih bolj malo. Vemo le, da so bili v različnih grobovih prav tako pokopani sežgani pokojniki, k pepelu pa pridane lončene posode in bronasti izdelki. Nekateri predmeti še kažejo dediščino starejših časov, drugi, na primer ostanki barvanega posodja, večglava bronasta igla in obrobje bronastega kotlička, pa so tipični izdelki starejše železne dobe. Posebnost razvanjsko pivolskih gomil je tudi njihova nenavadna velikost, saj so nekateri kot tako imenovana Kosova gomila sredi Razvanja ter dvojje še preostalih gomil na pivolskih travnikih pod Pohorskim dvorom že pravi hribčki.

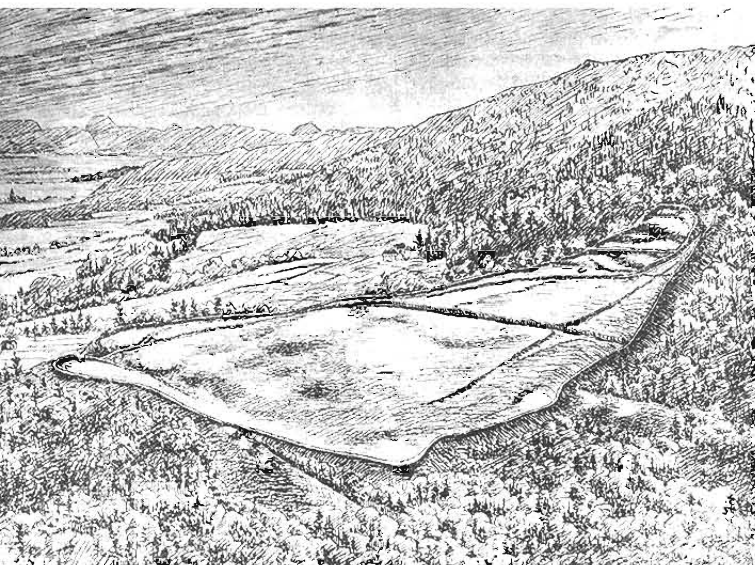
V 5. stoletju pred n. št. je naselbina na Pošteli opustela in novih gomil ni bilo več. Prebivalce so morda pregnali vpadi Skitov, toda potem naslednjih tristo let tudi tod ni naselbinskih ostalin niti grobov. Tako je danes videti, da so se ob Dravi v 2. stoletju pred n. št. naselili šele Kelti, prvo ljudstvo, ki mu zanesljivo poznamo pravo ime. Sprva so se ustalili na ravninah, pozneje pa so si, najbrž zaradi novih nevarnosti, poiskali bivališča tudi na opustelih hribovskih naselbinah in na Pošteli ostali še nekaj časa po prihodu Rimljanov. Zdi se, da jih tu ni bilo mnogo, saj je keltske lončenine v primeri s poprejšnjo zelo malo, redki pa so tudi drugi keltski izdelki in novci, prvi denar v naših krajih. Grobov Keltov s Poštete še niso našli, a tudi pod Pohorjem od Hoč do Radvanja ni drugih keltskih najdb. Tako se kaže, da se razcvet naselitve razvanjskega kraja v starejši že-

lezni dobi pozneje ni več ponovil, čeprav se ga niso izognili niti Rimljani.

O Rimljanih, gospodarjih naših krajev v prvih štirih stoletjih po n. št., vemo bolj malo. Tudi oni so se naseljevali predvsem po ravnem svetu in v hribe zahajali predvsem zaradi iskanja naravnih bogastev. Težišče naselitve je bilo v prvih treh stoletjih na ravnem obrobju sušne prodne ravnice, ki loči Pohorje od Drave. Tarn so doslej odkrili ostanke ruševin rimskih stavb v Radvanju, pri Betnavi, na razvanjskem polju in morda še pri Bohovi, kjer naj bi bila nekoč »Stara ves«. V tej smeri je najbrž tekla tudi prva prava gramozna rimska cesta, ki je prihajala v ravni črti prek Dravskega polja od Šikol pri Pragerskem in se je morebiti pri Betnavi razcepila proti zahodu na Koroško in proti severu v avstrijsko Pomurje. Vendar pa o tej cesti še niso našli ostankov cestišča ali miljnikov in je zato še vedno predvsem domneva. Od rimskih ruševin pa so doslej pričeli raziskovati le tiste pri Betnavi, kjer so že pred davnim časom odkrili prve temelje, rimske izdelke in marmorni oltarček zavetnici konj, keltskemu božanstvu Eponi.

Ta kamen, sedaj v mariborskem muzeju, nekoliko povezuje keltsko in rimsko dobo, kar poznamo tudi s Pošte. Tam so

Takšen bi bil pogled na gradišče Poštelo, če je ne bi v celoti pokrival gozd

Kelti ostali še v 1. stoletju po n. št., o čemer pričajo temelji nekaterih koč z rimskimi izdelki. Pozneje pa so se na silo ali iz lastnih pobud preselili v dolino, kjer so se jim nudili boljši življenjski pogoji. Dokaz za to bi lahko bila nagrobna plošča keltske družine Senna v hoški cerkvi pa tudi domače čaščenje Epone pri Betnavi. Vsekakor je bilo v 2. in 3. stoletju na Pošteli najbrž spet vse tiho in prazno.

Če je bilo v tem času ob znožju Pohorja tudi v Razvanju in Pivoli kaj rimskih stavb, ne vemo, ker doslej še niso ničesar takega odkrili. Pač pa sodijo tod vsaj nekatere gomile z grobnicami v rimsko dobo, rimske grobove pa potrjujejo tudi ostanki marmornih nagrobnih spomenikov. Dvoje takih že razbitih kamnov je sedaj skritih v zidovju Pohorskega dvora, tretji pa še stoji kot mejnik na polju pri Bohovi. V Pivoli so baje našli celo marmorni sarkofag, a ga je nekii kamnosek razbil še preden so ga utegnili oteti za muzej. Na nobenem teh kamnov pa ni sledov nekdanjih napisov, zato ne vemo za imena rimskih prebivalcev teh krajev. Ta so se ohranila le na žrtvenikih Eponi na Betnavi, trgovskemu božanstvu Merkurju in perzijskemu božanstvu Mitri v Hočah. Zlasti poslednji je zanimiv dokaz, da je tudi v tem okolišju bilo dovolj vernikov tega vzhodnjaškega božanstva, ki so si nekje v hoško razvanjskem prostoru zgradili celo svetišče.

Temelji nekaterih stavb z izdelki in novci 4. stoletja na Pošteli so dokaz, da so se v tem nemirnem času ljudje spet zatekli na varne višine Pohorja, kjer so ostali vsaj eno stoletje. Koliko jih je preživelo do 6. stoletja, ko so se tudi semkaj priselili Slovani, ne vemo. Ko bodo odkrili, kdaj so nastali pošteljski okopi v sedanji obliki, bo tudi jasno, ali je bila Poštela nazadnje utrjena v pozni rimski dobi ali celo pozneje.

O slovanskih naseljencih razvanjskega kraja še ni zanesljivih arheoloških ostalin ne grobov in ne ostankov prvih koč. Morebiti se je tod res uveljavil kak slovenski starosta, če je pravilna domneva, da je bil na mestu Pohorskega dvora najpoprej slovenski gradec. Za to bi govorili tudi nekateri železni izdelki v Kosovi gomili v Razvanju, ki tudi še ni raziskana. Ostanki prej omenjenih rimskih ruševin bi lahko potrjevali mnenje, da izhaja ime kraja, v prvotnem zapisu Razwei, od tod najdenih razvalin. Arheološko dediščino razvanjskega kraja pa potrjuje tudi današnji cerkveni patron sv. Mihael, ki so ga navadno častili v krajih s starimi poganskimi najdišči. Vsekakor lahko rečemo, da je bilo Razvanje z okolico z vmesnimi nekajstoletnimi prekinitvami naseljeno nepretrgoma že od mlajše kamene dobe pred 4.000 leti do jubilejne letnice 985, ki je tako mejnik med arheološko in zgodovinsko preteklostjo tega kraja.

Stanko Pahič, dipl. arheolog

Poštela nad Razvanjem

Ob številnih pričah o starejši poselitvi iz širše okolice Razvanja pa je v starejši železni dobi prišlo do ustanovitve pomembnega mesta na Pošteli. Med halštatskimi naselbinami prednjači Poštela, katere pomembnost na eni strani dokazuje njena strateška lega, saj obvladuje celotno Dravsko polje pa Dravsko dolino proti zahodu ter Slovenske gorice in Kozjak, na drugi strani pa vzbujajo pozornost prostrana gomilna grobišča, ki so na Lepi ravni pri Habakuku in v nižini od Razvanja do Pivole. Da bi bolje spoznali dobo in vlogo Poštele kot najpomembnejše železnodobne postojanke v severovzhodni Sloveniji, je Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete v Ljubljani pričel leta 1980/1981 ponovna izkopavanja na pošteljskem gradbišču ter nadaljeval izkopavanje ene izmed gomil in planega grobišča na Lepi ravni. Izkopavanja so dala presenetljive rezultate.

Gradbišče na Pošteli je nastalo v 8. stol. pr. n. št., kajti najstarejša kulturna plast naselbine je z najdbami datirana na tisti »sam« začetek železne dobe, ko je avtohtona žarnogrobiščna komponenta še povsem živa, vendar že v novi halštatski »obleki«. V isti čas pa sodijo tudi najstarejši žgani grobovi, izkopani na Lepi ravni. Naselje je bilo utrjeno z zemljenim nasipom in leseno palisado, ki pa je bil vsaj dvakrat popravljen oz. ponovno nasipan. Nasip je bil tlakovčan z drobnim kamenjem in prodniki. Vse kaže, da pošteljska naselbina ni bila neprekinjeno poseljena do konca 1. tisočletja pr. n. št., kot so predvidevali starejši raziskovalci, temveč da je bila konec starejše železne dobe opuščena in znova poseljena šele v pozni mlajši železni (latenski pribl. 3. do 1. stol. pr. n. št.) dobi v zadnjem stoletju pr. n. št.

Lanske raziskave so pokazale, da je bilo naselje nekaj časa neutrjeno, saj smo ob samem robu naleteli na ognjišča. Ker je morala slediti neka katastrofa, ki jo izpričuje žganinski sloj, so Poštelci nasuli mogočen zemljen nasip, ki ga lahko občudujemo še danes. Točen datum nastanka in vzrok te poslednje latenske utrdbe nam ostaja še neznan, zelo verjetno pa ga moramo iskati v času preloma 1. stol. pr. n. št. v 1. stol. n. št., ko so v naše kraje že prodirali Rimljani.

Pomembno vlogo je morala Poštela odigrati tudi v pozni antiki, ko je tudi naše kraje zajel nemir preseljevanja ljudstev. To dokazujejo posamezne najdbe, zlasti novci, ki pričajo, da so se staroselci ponovno zatekli za visoke pošteljske nasipe.

V gomili, ki smo jo kopali v letošnjem poletju v hladu pohorskih dreves, je bila skorajda povsem kvadratna grobna kamra,

Gomila na Lepi ravni (Habakuk) med izkopavanjem, v sredini je bila grobna kamra, zgrajena iz lomljenih kamnov

katere zidovi so bili grajeni v suhozidni tehniki iz lomljenega kamna. Žal je bila deloma že izropana, vendar keramične najdbe omogočajo njeno datacijo prav tako na začetek starejše železne dobe. Plani grobovi, ki smo jih našli v bližini in sodijo v isti čas, pa dokazujejo, da se je razslojenost takratne družbe izražala tudi v posmrtnem življenju njenih pripadnikov. Očitno je, da so bili v gomilah pokopani le »izbrani«, saj je danes znanih z Lepe ravne le okrog 50 gomil, medtem ko piano grobišče, v bistvu še neraziskano, daje slutiti, da se je razprostiralo po vsem zahodnem delu ravne, torej je moralo biti dokaj veliko. Neznana pa ostajajo ostaja pošteljska grobišča: tako ne vemo, kje so pokopavali latenski prebivalci Poštele, kakor tudi ne kasnejši v pozni antiki.

Ne vemo natanko, kako se je kolo časa vrtelo naprej; vemo pa, da danes živijo pod Poštelo izredno prijazni in gostoljubni ljudje. In prav zainteresiranost domačinov spodbuja ne le k nadaljevanju raziskav na Pošteli, temveč tudi k proučevanju prazgodovine in zgodovine pohorskega sveta v celoti.

Mag. Biba Teržan

Rimske stavbe v Razvanju

Najnovejši podatki o arheološki dejavnosti iz obdobja rimske poselitve se nanašajo na bližino današnjega naselitvenega jedra, kjer smo leta 1981 uspeli zastaviti prve sonde in nato nadaljevali v letu 1983.

Teren z rimskimi ostalinami leži na prostrani njivi ob Radvanjskem potoku, vzhodno od Betnavskega gradu in je zaradi kmetijsko obdelovalne površine že precej poškodovan, saj po vsakem oranju prihajajo na dan posamezne gradbene sestavine.

Med izkopavanji smo v sorazmerno plitvi kulturni plasti odkrili del antičnega zidu še nedoločenega gradbenega objekta. Močan zid širine 50 cm je grajen v suhozidni tehniki, ki pa je žal zelo poškodovan. Grajen je iz oblic kot fundamenta, nanj pa so položili ob zunanjih straneh zidu velike lomljene kamne, prostor med njimi pa polnili z drobirjem. Glavnina zidu pa je ohranjena le v dolžini 9 m, pri čemer so uničeni tudi vogali, tako da se kljub močni ruševinski plasti vzhodno od zidu ni dala ugotoviti prvotna velikost stavbe. Pač pa smo ob samem zidu zasledili štiri nepravilno okroglo oblikovane jame za stebričke, obložene z oblicami različnih velikosti. Na tem mestu ne kaže prezreti 5 x 2 m veliko kamnito groblje, ki priča za planiranje zemljišča v času uničenja rimskega objekta. Po odstranitvi groblje smo zadeli na nabiti gramozni plato s posameznimi kamni in koščki rimske opeke, ob njem pa še jamo za stebriček, ki se veže na eno od prej omenjenih.

Drobne najdbe so v primerjavi s starimi omembami presenetljivo skromne; opredeljujejo se na običajno grobo hišno lončenino, železne žeblice, fibulo s čebulastimi odebelitvami, bronast kraguljček in kos bronaste zapestnice z okrašenim koncem.

Prisotnost rimske gradbene dejavnosti imamo sicer potrjeno v datacijsko najbolj oprijemljivih novcih (cesar Valenc 364-378, Constantius-Julianus 355-361, Gallienus 259-268), vendar pa zanesljive pripadnosti gradbenih ostalin samih k domnevni občestni postaji, ali morda le villi rustici, zaenkrat še ne moremo ugotoviti. Raziskati bo potrebno še vzhodni del terena, vključno s sosednjo vzpetinico, ki se rahlo dviguje nad sicer ravnim njivskim zemljiščem.

Mira Strmčnik-Gulič
dipl. arheolog

Pogled na del rimskega zidu

Zlat diadem v gomili nad Razvanjem

Najti zlato je nevsakdanje arheološko zmagoslavje • Skupino mariborskih arheologov je vodila Mira Strmčnik-Gulič • Izkopali so železno sullco, odlomke bronu, keramično posodo z bogatimi ornamenti in vička za statve ter naklt

Veličastna gomila ilirskega knežjega groba – v njej so arheologi odkrili bojvnika in žensko

Včerajšnji dogodek nad Razvanjem pri Mariboru je spet napolnil list v kroniki zgodovine na Mariborskem in Štajerskem. Arheologi mariborskega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine so namreč včeraj odkopali knežji grob v gomili manjše naselbine Ilirov. Sodeč po obsegu in površini gomile, je ilirsko grobišče pripadalo imenitnemu bojvniku, ki je bil v takratni halštatski (zgodnja železna doba) dobi nadvse pomembna oseb-

nost ilirske naselbine. V grobu žganine s kostmi so arheologi našli kos železne sullce, veliko keramične posode z grafitnim premazom in nekaj odlomkov bronu. Ob bojvnikovem grobu je bila pokopana ženska, za katero pa še ne vedo, ali je bila bojvnikova žrtev ali njegova žena, morebiti sorodnica. V tem grobu so našli zlat diadem, mnogo keramične posode – celo zložene ene v drugo – dva vička za statve, jantarsko jagodo in stekleno zdrobljeno jagodo. Keramična posoda je bila lepo oblikovana, na zunanjih stenah so rebra in druga bogata ornamentika – skratka, presunljivo najdbišče iz 6. ali 7. stoletja pred našim štetjem. Škoda le, da so ga pred mariborskimi arheologi odkrili neznanci in del zgodovinsko bogatega zaklada našli in odnesli. Po mnenju arheologov se je to zgodilo že pred prvo svetovno vojno, menda pa tudi že v prejšnjih stoletjih.

Mira Strmčnik-Gulič, arheologinja Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Mariboru, je povedala, da so gomilo našli s pomočjo lastnika zemlje nad Razvanjem. Na kamenje in zid vzhodnega dela gomile, ki je širok več kakor poldrugi meter, je naletel Franc Lobnik, je povedala. Poklical nas je in potem smo s pomočjo Razvančanov in naših delavcev pa Stanka Gojkoviča in Ivana Tuška ter študentk arheologije grobišče odkrili in našli dragoceni zaklad. Gomila spada v tako imenovano poštelso ilirsko naselbino. »Ker imamo doslej dokaj skope podatke o poštelških gomilah, nam bo odkrito grobišče nad Razvanjem kmalu zaokrožilo podobo o notranji zgradbi gomil in načinu pokopov. Gomilo sestavlja lomljen kamen, ki pa je suho zidan. Tla so tlakovana, lahko pa je žganina s kostmi bila nasuta kar na prodna tla. Razvanjska gomila je bila visoka šest do sedem metrov in če k temu dodamo še njen obseg in površino, potem lahko zatrdimo, da je to veličasten knežji grob. Morda še o pomenu gomile. Grobovi so pomemben arheološki vir, z njeno pomočjo bomo oblikovali kronološko skico, ki jo seveda dopolnjujejo podatki in primerjave grobišč v drugih skupinah gomil v jugovzhodnem delu alpskega sveta v halštatskem obdobju,« je še rekla arheologinja Mira Strmčnik-Gulič.

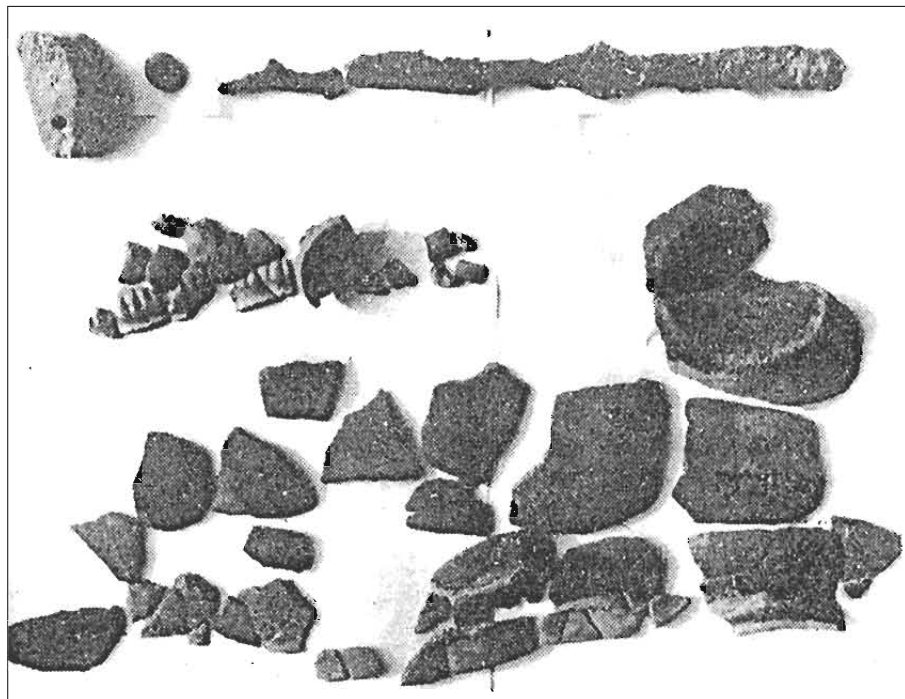
Prazgodovinska najdba tačas še ni popolnoma zaokrožena v celoto. Treba bo ugotoviti še časovno pripadnost ter druge zgodovinske in arheološke značilnosti. Kot zanimivost še dodajmo, da je v gomili poleg imenitne keramične posode še veliko hišnega lepa (poseben hišni zamaz iz gline in vej). Našli so kamnito obrabljeno sekuro ter nekaj rokodelskih izdelkov, ki bodo po temeljiti analizi lahko pričali o skorajda vseh podrob-

nostih pogrebnih ritualov »razvanjskih« Ilirov, ki so, kot je znano, del prebivalcev, ki so v davni preteklosti prebivali ali imeli gomile še na pivolskem in poštelskem območju.

Zdenko Kodrič
Posnetka: Boris Vugrinec

Ponatis članka iz časopisa Večer,
oktober 1991

Arheološki drobci iz gomile –
od zlata do bronu in železa

C. In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Otto diuina fauente dementia rex. Omnibus fidelibus nostris presentibus atque futuris. notum esse uolumus, quomodo nos ob intcruentum Heinrici, Karingentinorum ducis, cui-dam fideli nostro Rachuuin nominato de nostra proprietate dedimus quindecim mansos regales in uilla Razuuai dicta sitos, si ibi inueniantur, si autem ibi inueniri non passint, in proximis uillis, ubi suppleri ualeant, tollendos, et in pago Zitidinesfeld uocato ac comitato prefati Rachuuini comitis iacentes, atque eosdem quindecim mansos regales cum omnibus utensilibus, ad eos rite pertinentibus, in areis, aedificiis, terris cultis et incultis, agris, pratis, campis, pascuis, siluis, uenationibus, aquis aquarumue decursibus, piscationibus, molendinis, uis et iuuvis, exitibus et reeditibus, quesitis et inguirendis cunctisque aliis appendiciis, que adhuc dici aliquomodo aut nominari possunt, sibi in proprium dedimus atque tradidimus, ea uidelicet ratione, ut idem iam dictus Rachuuinus de prefata proprietate, sibi a nobis tradita, faciendi quod uelit, liberam potestatem dehinc habeat, sine earn tradere uel commutare aut uendere seu magis sibi retinere uoluerit. Et ut haec nostre donationis traditio presenti ac futuro tempore firma consistat, hoc nostrae dominationis preceptum inde conscriptum sigilli nostri impressione signare iussimus manuque propria, ut infra uidetur, corroborauimus. Signum domini Ottonis M gloriosissimi regis. Hildiboldus episcopus et cancellarius uice Uuilligisi archicapellani recognoui. Data XVI. Kal. Nouembris, anno dominice incarnationis DCCCCXXXV, indicione XIII, anno autem tertii Ottonis regis secundo. Actum Etdenestat.

985, oktober 17., Eitenstadt

V imenu svete in nedeljive Trojice. Oton, po milosti božji kralj. Želimo, da vsi naši zvesti, sedanji in prihodnji, vedo, da smo po posredovanju karantanskega vojvode Henrika enemu izmed naših zvestih /podanikov/, z imenom Rahvin, podelili od naše lastnine petnajst kraljevskih kmetij v vasi Razvanju (če bi jih tam bilo toliko, če pa jih ne bi bilo, pa naj se – manjkajoče število kmetij – dopolni s kmetijami v najbližjih vaseh in na Dravskem polju, ležečimi v grofiji prej imenovanega grofa Rahvina). Teh petnajst kraljevskih kmetij z vsemi običajnimi koristmi, in sicer zemljišča, stavbe, obdelano in neobdelano zemljo, njive, travnike, polja pašnike, gozdove lovišča, stoječe in tekoče vode, ribolov, mline prehodne in neprehodne kraje, koristi in dohodke, kar je že pridobljeno in kar si je še treba pridobiti in z vsemi ostalimi pritiklinami, in kar je do danes moč označiti in poimenovati, smo mu dali in izročili v last, in sicer, da ima omenjeni Rahvin prosto pravico s prej imenovano lastnino, ki smo mu jo dali, storiti, kar hoče: bodisi da jo komu podeli, bodisi da jo zamenja ali proda, ali pa, če bo raje hotel, da si jo zadrži. Da pa bi ta naša podaritev imela zdaj v bodoče veljavo, smo ukazali, naj se zato to našega vladarstva spisano naročilo označi z utisnjenjem našega pečata, in kar smo tudi z lastno roko potrdili, kot je to moč spodaj videti. Znak vladarja Otona, preslavnega kralja. Hildiboldus, škof in notar, sem pregledal namesto nadkaplana Uvilligisa. Izstavljeno na XVI. dan pred novembrskimi Kalendami v letu Gospodovega utelešenja DCCCCXXXV, v XIII. indikaciji, v drugem letu vlade kralja Otona tretjega. V Eitenstadtu. /Orig. perg. listina v Hišnem – dvornem in državnem arhivu na Dunaju/

(Objava: J. Zahn Urkundenbuch des Herzogthums Steiermark I, Graz 1875, št. 32, str. 39-40).

Posnetek listine priskrbel in jo prevedel
dr. Jože Mlinarič

Iz zgodovine Razvanja do leta 1700

Vseskozi in vsestransko čudovita lega je zanesljivo privabila slovenske prednike panonskega naselitvenega toka pred 1400 leti tudi v kultiviran razvanjski svet. Razvanjčani so posihdobje doživljali v širokih potezah poznano skupno usodo svojega ožjega in širšega okolja. Svojemu kraju so omislili novo ime, pri čemer so se s končinco na -je ozioma na -e odločali tako kot mnogi sosedje. Odkrili so bližnjo poštelško gradbišče in bili pozorni na velike umetne gomile.

Po ogrskem porazu pri Augsburgu 955 so se oblikovale na mejah nastajajočega nemškega cesarstva mejne grofije-krajine-marke, med njimi tudi mejna grofija onstran (obdravskega) gozda, oziroma Podravska ali Ptujška mejna grofija. Ptuj je bil v njej imenitnejše naselje, vendar ne prestolnica. Zdaj pa bližje k Razvanju.

Leta 980 je uspelo savinjskemu mejnemu grofu, da mu je cesar iz svojega priznal v Podravske mejni grofiji (na škodo njenega mejnega grofa) na meji med obema krajinama pri Vitanju obdelovalno zemljo 20 kraljevskih kmstij, ki bi se mu zdela najugodnejša. Kraljevska kmetija je pomenila takrat le mersko enoto, veliko okoli 50 hektarov. Podravske mejni grof je torej izgubil zaradi neprijaznega soseda okoli 10 km² obdelovalne zemlje skupaj z ljudmi, ki so jo obdelovali.

Podravske mejni grof Rahvin si je znal izgubljeno nadoknaditi. V imenu 5-letnega cesarja Otona III. je po volji njegove grške matere Teofanu bila izdelana 17. oktobra 985 v kraju Ethenstadt »razvanjska« listina. Ethenstadt je sedaj manjše bavarsko luteransko središče južno od Nurnberga in zahodno od Regensburga.

Latinska listina, hranjena na Dunaju, pravi, da je na pobudo koroškega vojvode vladar podelil svojemu mejnemu grofu (zvestemu Rahvinu) v njegovi mejni grofiji od svoje lastnine ozemlje 15 kraljevskih kmetij (= okoli 7,5 km) v vasi Razvanju (villa Razuuai), če tam toliko tega je, sicer v najbližjih vaseh na tu petič in zadnjič omenjenem Čistinskem polju (Zitdinesfeld) = Dravskem polju.

Proti koncu 13. stoletja sta izročala nekaj posesti pri poljčanskem Brezju studeniškimi samostanskim sestram najprej Lipman in za njim še Vulfing Razvanjska. V naslednjem stoletju sta znana še Hadmar in Henrik Razvanjska. Živel so v razvanjskem dvoru.

Leta 1331 je zapisal v nemškem jeziku Oton Pohorsko-dvorski in Mariborski (na Piramidi) svoji ženi vas Razvanje (Raswein) in nekaj posesti pri pohorsko-dvorski trdnjavi.

Proti koncu življenja Otona (1348), sicer zadnjega Pohorsko-dvorskega, je lep del njegovega zemljiškega gospostva postal sestavina za Razvanje že tretjega zemljiškega gospostva, piramidnega Maribora, kjer so Otonovi sorodniki preživeli njegovo vejo. V samem Pohorskem dvoru so za Hompoškimi zagospodarili za kratko Walseeji in že 1363 Ptujski, za slednjimi od 1438 njihovi sorodniki Stubenbergi.

Leta 1359 je izročal piramidni Gotfrid Mariborski, sorodnik izumrlih Pohorsko-dvorskih, na osnovi zamenjave svojemu stricu Janezu Kunšperskemu tudi tri in pol kmetije, 4 domce (= kmetije) in 2 mlina pri Razvanju.

Leta 1416 je Ptujski dokupil za svoj hompoški Pohorski dvor razvanjski dvor od takratnega njegovega lastnika Fuchsbergerja. V teh časih je veljala večina Razvanja za pohorsko-dvorsko župo (Supanie).

Leta 1431 so beležili med Mariborčani v Krastaški ulici tudi Janeza iz Spodnjega Razvanja (Janes von Nidem Rasway). Spodnjega Razvanja brez Zgornjega ni moglo biti.

V času najpogostejših turških pustošenj sta bila Razvanjčana Jure in Lucija Majerle 1473 zadolžena pri mariborskem židu za 32 mark (= 5120 srebrikov). Že sta bila poimenovana tudi s priimkom.

V letu 1527 kar dvoje zgovornih virov osvetljuje razvanjsko preteklost. Gre za pohorsko-dvorski urbar in za seznam glavarine za zemljiško gospostvo meljskih Ivanovcev.

V hompoškem ali pohorsko-dvorskem zemljiškem gospostvu je bila tudi razvanjska župa (supp) 15 podložniških posestev: dvor, 2 dvojni kmetiji, 3 kmetije s puščo, 7 kmetij, dvojni domec in domec. Dvor je posedovala Matjaževa (verjetno vdova), dvojni domec gospod Ruprecht Piber kot naslednik mariborskega usnarja Vindiša, ostale posesti družine: Delapust, Dermel (3), Fabjan, Grušic, tesar Krejač, Ogrizek, Satler, Siška, Šnajder kot naslednik Vebra, župan Švajger in Tanc. Pri imenih so se odločali tudi za hoškega Jurija in Lenarta, limbuškega Jakoba in domačega Mihaela. Za kmetijo je bilo treba oddajati v grad po 267 srebrikov, 3 kure in 30 jajc, za dvor 800 srebrikov. Pri Šnajderjevem domcu je bil vinograd.

V seznam glavarine za meljsko komendo so vnesli tudi 7 podložniških družin pri Hočah. V resnici so to bile razvanjske družine, med njimi Cvelfer in Selničar. Melje jih je moralo dobiti od Pohorskega dvora ali od piramidnega Maribora.

Leta 1532 so Razvanjčane zadnjič prizadeli Turki. Sedem let pozneje zvmemo za betnavsko podložniško družino v Spodnjem Razvanju.

Kar zavidljiv vpogled v Razvanje omogoča pravičnejši davčni politiki namenjena imenska cenitev 1542 za zemljiška gospodarstva Pohorski dvor, meljski samostan, Limbuško župnišče in Štatenberg nad Makolami.

Pohorskemu dvoru je bilo podložnih že 17 družin in dvoje osebenjkov (= podložnikov brez nepremičnin). Razvanjskega dvora v tem seznamu ni, bil je že v posesti žičkih menihov. Pojavili so se novi priimki: Cimerman, Kac, Kalošnjak, Kamer, Kartič, Mihelič, Sah. Najimennitnejšo hišo je imel Švajger (15 imenskih goldinarjev, najrevnejšo Karner 1). Izračunano poprečje vseh hiš nanese 3 imenske goldinarje. Omo zemljo družin so ocenili do 12 omih dni (Švajger), s poprečjem 5 omih dni, travnike do 4 kosce, poprečje 3. Pet višje ležečih domačij je obdelovalo svoje kmečke vinograde. Po 1 ali 2 konja je premoglo 6 domačij, govedi do 17 (Švajger) s poprečjem 5 glav, svinj do 11 s poprečjem 4; le Lenart Dremel je še gojil 2 kozi. Po premoženju, kjer je največ nanese živina, smemo reči, da je bilo velikokmečkih družin troje, srednjekmečkih šest in kočarskih osem.

Meljski samostan je imel že kar 15 družin, med njimi 3 družine Kselman, Šmid, Veber in v mlinu družino Stradnerjeve vdove. Štiri teh družin so posedovale tudi kmečke vinograde. Nepremičnine so bile ovrednotene od 4 do 62 imenskih goldinarjev s poprečjem 21. Konja je redilo 7 družin, do 9 govedi s poprečjem 3 glave 12 družin, 10 družin do 7 svinj s poprečjem 3. Velikokmečke so bile 3, srednjekmečkih 5 in kočarskih 7 družin. Visok delež kočarjev je omogočala mestna bližina. Na Zietterpergu (ploskev v obliki citer) nad Razvanjem je imelo Melje 22 gornjskih vinogradov, ocenjenih od 5 do 16 (poprečje 7) imenjskih goldinarjev. Med sogorniki najdemo domačine, sosede in Mihaelovo cerkvico.

Limbuškemu župnišču je bil podrejen dvojni Letišev pusti domec, Štatenbergu 2 domačiji.

V Razvanju je potemtakem sredi 16. stoletja živelo vsaj 35 podložniških družin ali okoli 175 ljudi.

Pred 400 leti sta Betnava in Pohorski dvor bili oporišči Lutrovih protestantov. Leta 1581 je umrl vnet luteran Vid Heineker, ki je bil precej let oskrbnik Pohorskega dvora. Njegovem sinu Pavlu Tiburciju Heinekerju je za tem gospodarstvo bilo zastavljeno. Nekaj razvanjske posesti, morda prav razvanjski dvor, je kupil 1583 luteran doktor Homelius od borlskega zemljiškega gospoda Mihe Sekelija, ta prej od Rajnprehta Gleinzerja. Takratni hočki župnik je odklanjal pokope protestantskih vernikov. Ker je

v novo vero rinila gospoda, za podložnike ni bila privlačna, tudi za razvanjske ne.

V Pokrajinskem arhivu v Mariboru hranijo urbar hočkega župnišča iz leta 1599. Tu je tudi zapisano, da so mu bili v Razvanju podložni 3 domci, kmetiji, pusta kmetija in mlin.

Pred 1622 je Erazem Dietrichstein, zemljiški gospod Zgomje Polskave in njenega soseda Frajštajna, kupil nekaj posesti tudi v Razvanju.

Leta 1632 so oblasti uvedle poseben davek na služinčad in osebenjke. V zemljiškem gospodarstvu Pohorski dvor je živelo takrat pri podložnikih, tudi v Razvanju, nekaj hlapcev in dekel.

Okoli 8. maja 1635 so se v objemu velikega kmečkega upora že bolj Tatenbahovi kot Stubenbergovi pohorskodvorski spuntani podložniki polastili gradu in v Hočah obiskali župnika. V Maribor, kamor so prestrašeni plemiči in njihovi oskrbniki bežali, so prihajale grožnje prekucuhov, da bo tudi mesto kmalu na vrsti. Meščani so zaprosili za strelivo v Gradec, Betnava je dobila močno posadko.

Pred 300 leti je Melje še vedno uživalo v Razvanju dohodke od že Kselmanovega dvora, 8 kmetij, 4 domce, 11 sogornikov in 2 mlinov: od posamezne družine od 240 do 530 srebrikov, 2 do 6 kur, 10 do 20 jajc, 8 do 10 dni ročne in 3 do 4 dneve vprežne tlake. Smemo reči, da so obveznosti meljskih podložnikov bile na moč podobne onim pohorskodvorskih.

V Štajerskem deželnem arhivu v Gradcu hranjeni urbar zemljiškega gospodarstva Radvanje iz leta 1695 priča, da je posedovalo v Razvanju kmetijo, domec in 3 njive.

Ob koncu 17. stoletja so potemtakem živeli v Razvanju podložniki Pohorskega dvora, Melja, hočkega in limbuškega župnišča, Radvanja in obpolskavskega Frajštajna.

Leta 1640 so začeli pisati hočke matične knjige. V njih srečavamo tudi Razvanjčane ob krstih, porokah in ob pogrebih.

Med 1640 in 1650 naletimo v matrikah na 36 razvanjskih priimkov. To so bili: Arhar, Audi, Breznik, Cimerman, Cuker, Fablič, Frank, Gajst, Gorjup, Hajnc, Haložnik, Kemeter, Koblič, Kranjc, Kselman, Kuner, Kurnik, Letič, Mandl, Marinet, Murko, Narat, Perko, Pipan, Potočnik, Ramšak, Robič, Smekar, Šiško, Šoe, Štromar, Šumas, Švarc, Valant, Vauda, Volf.

Vedno pogosteje so se stari priimki umikali novim. V drugi polovici 17. stoletja se je ob mnogih starih ugaslih priimkih javljalo kar 46 novih, med njimi tudi trajnejši Bračko, Kmetič, Lešnik in Špuraj, večina drugih le za prav kratek čas. V Razvanju so se naglo menjavali viničarji, hlapci in deklet, sem so se pogosto zatekali berači.

dr. Jože Koropec

Detalj iz mape katastrske občine Razvanje iz leta 1824 (Arhiv RS v Ljubljani)

Preteklost območja med Razvanjem in Dravo do leta 1600

Preteklost območja severno od Razvanja do Drave in od Limbuša na zahodu, do Pobrežja na vzhodu v obdobju do leta 1600.

Po zmagi nemškega kralja Otona I. leta 955 nad Madžari, so le-ti prenehali s svojimi plenilnimi vdori in Otonov sin Henrik je pričel z ofenzivo, katere posledica je bila ustanovitev obrambnega pasu od Donave do Jadrana (970). K temu obrambnemu telesu sta sodili tudi Ptujška marka in Savinjska marka s središčem v Celju. Marki sta bili (skupaj z ono ob srednji Muri) podrejeni bavarskemu vojvodi, od leta 1002 vojvodi Koroške. Prvi kolonizaciji pred pustošenjem Madžarov je zdaj sledila t. i. druga kolonizacija. Nemški kralj je namreč svojim velikašem daroval veliko zemlje, ki so jo ti kolonizirali. Konrad II. (1027-1039) je npr. ogromne posesti, tedaj predvsem še gozd, v Podravju in na območju Savinje poklonil grofu Sigfridu Spanheimskemu, doma iz Porenja, ki je posestno obogatel po poroki z eno izmed članic rodbine Aribonov. Za nadaljnjo usodo Dravske doline in obravnavanega območja je bilo odločilno to, da je Sigfridov sin, grof Engelbert, v letu 1091 ustanovil benediktinsko opatijo pri St. Pavlu v Labotski dolini na Koroškem in jo obdaroval z velikimi posestmi. Že v letu ustanovitve je Engelbert podelil samostanu na desnem bregu Drave Ruše (ultra Trauum vilam Roste) ter pusto pokrajino ob Radoljni. Za nadaljnji razvoj obravnavanega področja pa je zlasti pomembna listina, nastala v letih med 1096 in 1105, v kateri sta se Engelbertova sinova Hartvik in Bernard zavzela, da bosta ob smrti samostanu izročila nekatere posesti: Bernard naj bi izročil na desnem bregu Drave posest Razvanje (predium Razwei) in to živinorejsko pristavo (id est stabulariam curtim) – očitno Betnavo – ter pol vasi na levi strani tamkajšnjega potoka in še Hotinjo vas (villa Huonoldis-

dorf), kar naj bi znašalo sto kmetij. Bernard je opatiji namenil tudi še Radvanje (oppidum Radewan) in Studence (villa Brunne).

Potem ko je šentpavelski samostan po izginotju Bernarda Spanheima v križarski vojni leta 1147 prevzel vsaj del namenjene mu zemlje, je postal vodilni gospodar v Dravski dolini, ki si je izoblikoval gospodarsko in upravno središče na gradu Fala. Odslej je prihajalo do križanj interesov deželnega kneza in St. Pavla, zlasti še na območju vzhodnega Pohorja in knez si je sčasoma prisvojil svet pri Razvanju in Pohorskem dvoru. Moč šentpavelskega samostana je slabila limbuška gosposčina, delno odvisna od deželnega kneza, ker se je zarila med šentpavelsko posestjo zahodno od Limbuša in tisto, vzhodno od njega. Deželni knez in samostan sta del svoje tamkajšnje posesti oddajala v fevd, s čimer se jima je pričela počasi izmikati iz rok.

Z darovnicami, predvsem šentpavelskemu samostanu, in z drugimi dokumenti so pričela prihajati na dan imena naselij. Okoli leta 1100 se prvič pojavi ime Radvanja, in to v obliki »oppidum Radewan«. Označitev naselja z »oppidum« namesto z običajnim »villa« kaže na noriško-rimsko podlago tega kraja, ki je bil imenovan po vaškem županu. Dva izmed krajev na obravnavanem območju sta v 15. stol. že imela dve jedri: Radvanje in Pobrežje. V letu 1416 se omenja Zgornje Radvanje (Ober Rotwein), leta 1441 pa Spodnje Radvanje (Nider Radwan), v letu 1434 srečamo ime Spodnjega Pobrežja (Nider Pober-sach), leta 1438 pa Zgornjega Pobrežja (Ober Pober-sach). Magdalenina cerkev ob dravskem obrežju (am Rain) se prvič omenja leta 1289. Limbuš srečamo prvič v letu 1147, oziroma v letu 1189 (Leumbach), Pekersko gorco (Chulmen) v letih med 1193 in 1220, Pekre (Piker) pa pred letom 1227. Reči smemo, da sega postanek zgornjih krajev v starejšo dobo, upoštevati namreč moramo, da so se mnogi dokumenti zgodovinske priče izgubile.

Naš človek je bil tudi na obravnavanem območju podložnik, »zavezan grudi«, ki je za hasnovanje svoje kmetije moral zemljiškemu gospodu oddajati v urbarjih predpisane dajatve. Osnovna gospodarska dejavnost podložnikov sta bila obdelovanje zemlje in živinoreja in omenimo naj, da je okoli Betnave bila močno zastopana konjereja, ki je bila pogojena z dvojim: s primerno lego tal in z dejstvom, da so tod vodile pomembne poti, ki so podložnikom dajale dodatni vir dohodkov. Podložniki so si nasplošno iskali vir dohodkov tudi zunaj agrarnih dejavnosti, ki sta jim jih dajali obrt in trgovina, na kar je ugodno vplivala bližina mariborskega mesta ter prisotnost cerkvenih središč v Hočah, pri Magdalenini in v Limbušu. Nekaj zaslužka je dajalo tudi dninarstvo: podložniki so obdelovali zemljo svobodnim osebam,

985 RAZUJAI	1359 RASWACH
Ok. 1100 RAZWEI	RAZZWAY
Ok. 1200 RAZEI	1408 RAZWAY
1265 RAZWAY	1431 NIDER RASWAY
1274 RASWEI	1441 ROSSBEIN
1279 RASWY	1443 RAISWAY
1283 RAZWEI	1456 OBER RASWAN
1297 RASWEYN	NIDER RASWAN

zlasti mariborskim meščanom, ter cerkvi (predvsem vinograde, ki so se razprostirali po obronkih Pohorja od Radvanja preko Peker do Limbuša). O gospodarski dejavnosti podložnikov nam pričajo tudi dajatve zemljiškemu gospodu.

Za obravnavano območje je značilna močna drobitev zemlje, saj je veliko podložnikov imelo le manjšo zemljiško parcelo, ne cele kmetije. Drobitev pa je bila pogojena z možnostjo, da je podložnikom bila omogočena pridobitev sredstev tudi zunaj agrarnih dejavnosti, kar je močno vidno pri podložnikih betnavske gosposčine v krajih Zgornje in Spodnje Radvanje in Studenci. Podložniki območja, ki nas zanima, so sodili pod najrazličnejše zemljiške gosposke. Tako je npr. v enem naselju moglo imeti svoje podložnike tudi do pet in še več zemljiških gospodov. Prebivalstvo je sodilo predvsem pod gosposčino Betnavo, Radvanje, Limbuš in Pohorski dvor, torej pod gosposčino, s sedežem na obravnavanem ozemlju. Poleg navedenih gosposk so imele tod svoje podložnike predvsem še naslednje zemljiške gosposke: gosposčina Zgornji Maribor, komendi iz Melja in Velike Nedelje, žička kartuzija in vetrinska opatija, mariborska, hočka in limbuška župnija ter mariborski meščani.

Ime Betnave v obliki »Wintenaw« srečamo prvič leta 1319. Sprva je bila vsekakor sedež majhne viteške družine, katere člani so po vsej verjetnosti bili fevdniki gospodov mariborskih oziroma Vituških ali pa so imeli z njimi vsaj tesne zveze, saj so od njih prejeli v fevd zemljo in nastopali kot priče v njihovih listinah. Leta 1363 se Betnava imenuje Paltramov dvorec (Paltramshof), po lastniku rodbine, katere člani so velikokrat imeli ime Paltram. Na začetku 15. stol. je Betnava prišla v roke Žusemskih, leta 1542 so bili lastniki Turjaški, ki so gosposčino 1555 prodali Luki Szekeleyju, z letom 1587 pa je ta prišla v posest Herbersteinov.

Okoli betnavskega gradu je še danes velik nezazidan kompleks zemlje, nekdanja dominikalna posest, ki so jo njeni lastniki obdelovali v lastni režiji. Betnava je poleg zemlje okoli gradu imela še precejšnje gozdne komplekse na Pohorju, kjer si je s sosednjo limbuško gosposčino delila pravico do lova in do ribolova. Pravico do pobiranja desetine pa si je Betnava delila s hočko župnijo. Sredi 16. stol. je gosposčina imela 72 gospodarskih enot, v bližini dvora samega 12 enot: v Zgornjem in Spodnjem Radvanju ter na Studencih, medtem ko so ostali podložniki bili na Dravskem polju.

Omenimo naj tudi, da je Betnava konec 16. stoletja odigrala pomembno vlogo v protestantizmu Maribora in njegove okolice; njeni lastniki, grofje Herbersteini, so bili vneti pristaši Lutrove vere. Na njegovih posestih pri gradu so si luterani zgradili molit-

Reprodukcija risbe Betnave iz leta 1681

nico, hišo za predikanta in stavbo za šolo ter si uredili pokopališče, ker je na katoliških pokopališčih bilo prepovedano pokopavati pristaše nove vere. Leta 1600 je katoliška protireformacijska komisija uničila stavbe in razrušila pokopališče, vendar so tod luterani vsaj še do leta 1627 pokopavali svoje umrle.

Gosposčina s sedežem v Zgornjem Radvanju je veljala med zemljiškimi gospostvi obravnavanega območja za najmanj pomembno. V času grofa Bernarda (1147) je znan neki Leopold iz Radvanja (Lutoldus de Radewan), ki je morda spremljal Bernarda na križarsko pot in šel skupaj z njim v Mali Aziji po zlu. Mož se kasneje nikoli več ne omenja. Na območju Radvanja so imeli posest številni zemljiški gospodje, zato se gosposčina ni mogla razviti do take mere, kakor so se njene sosede. Prvi podatki potekajo šele iz 15. stoletja, ko so postali lastniki Gaisrucki, ki so skromen sedež imenja prezidali v plemiški dvorec. Podatki o gosposčinski zemlji pa so šele iz 17. stol. in nam pričajo, da je gosposčina imela nekaj dominikalne zemlje okoli gradu ter večje komplekse gozda na Pohorju. 70 podložnikov je živel na treh območjih: okoli gosposčinskega sedeža in na Pohorju v Hočah in Razvanju, na Dravskem polju ter v Slovenskih goricah, vinogradi pa so bili pri Pekrah (13) in v Slovenskih goricah (27).

Limbuško gosposčino so deželni knezi oddajali v fevd svojim ministerialom Limbuškim (di von Leuvenbach). Prvi znani ministerial je bil Leopold Limbuški, ki ga omenja listina iz leta 1189 in ki je imel posestne spore s šentpavelskim samostanom.

Limbuški so bili zelo razvejana družina in zadnji njihovega rodu je umrl 1579, njen grb pa so si leta 1637 prevzeli Galli z Gallensteina. Limbuška trdnjava se omenja prvič 1331, ko že ni bila več v rokah Limbuških.

Od Celjanov je gosposčina leta 1456 prešla na Habsburžane, ki so na gradu imeli svoje oskrbnike, med katerimi naj omenimo Bernarda Griebingerja, ki je pri Jakobovi cerkvi v Limbušu ustanovil benefikat, kar je obenem prvi podatek o obstoju te cerkve, pri kateri je v 16. stol. nastal sedež župnije.

Urbar iz leta 1498 nam daje pregled nad posestjo in pravicami limbuške gosposčine. Poleg dominikalne zemlje je tedaj h gosposčini sodil 151 gospodarskih enot v Slovenskih goricah, večji del pa v urbarialnih naseljih Limbuš, Pekre, Zgornje in Spodnje Radvanje, Laznica, Hrastje, Vrhov dol, Bistrica, Reka pri Hočah in Šestdobe. Limbuško zemljiško gospostvo prišteva mo k tistim gosposkam, ki so imele izredno veliko gorskopravni zemljišč, vinogradov, ki so jih dajali različnim interesentom v zakup po gorskem pravu. Vseh gorskopravni zemljišč je bilo 294, največ pri Limbušu in Pekrah.

dr. Jože Mlinarič

PRVE OMEMBE KRAJEV, GRADOV IN CERKVA

Razvanje – Razuuai 985, cerkev sv. Mihaela – ecclesia Razwei ok. 1100

Betnava – živinorejski dvor – stabularia curtis ok. 1100, Wintenu 1319

Pohorski dvor – Huzi 1124 Hoče, cerkev – Choz 1146

Limbuš, grad – Leuvenbach 1147, cerkev sv. Jakoba 1478

Pekrska gorca – Chulmen ok. 1200

Pekre – Piker 1227

Pobrežje – Bobrisach 1265

Sv. Marija Magdalena, cerkev – Sancta Maria Magdalena in littore 1289

Sv. Kunigunda, cerkev – S. Chunigund 1391

Bohova – Wokaw 1441

Maribor, trdnjava – castrum Marchburch 1164

Maribor, trg – forum Marhpurh 1209

Maribor, mesto – civitas Marpurh 1254

Cerkvena ureditev na desnem bregu Drave med Pohorjem in Mariborom

Antična cerkvena ureditev, ki ni poznala župnij, ampak samo škofije v mestih, je bila že od srede 5. stoletja v krizi, ki se je stopnjevala. Zaradi vpadov barbarskih ljudstev in naposled po prihodu Slovanov v naše kraje (v drugi polovici 6. stoletja) je ta ureditev povsem propadla.

Že v osemdesetih letih 4. stoletja so Goti razrušili antični Poetovio današnji Ptuj, pa je takrat propadla škofija, ki je imela jurisdikcijo nad tem ozemljem. Prebivalstvo teh krajev, katerega navadno imenujemo stari Rimljani delno romanizirani in pokristjanjeni potomci Ilirov in Keltov, so se umikali proti morju, mnogi so bili pobiti ali so pomrli zaradi bolezni, preživeli pa so zginili med novimi gospodarji.

Nekako dve stoletji po propadu cerkvene organizacije se je začelo pokristjanjevanje. Za vse naše etično ozemlje sta imela ključno vlogo metropolitanska sedeža v Salzburgu in v Ogleju. Misijonsko delo solunskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda v drugi polovici 9. stoletja je bilo, kar zadeva naše kraje, vsaj časovno sekundarno. Ko je leta 811 cesar Karel Veliki za mejo med obema nadškofijama določil reko Dravo, je to ozemlje postalo misijonsko področje oglejskega patriarhata, pozneje pa redne cerkvene uprave istega sedeža. Po ukinitvi, leta 1751, pa njegovih naslednikov: goriške nadškofije (1751–1788), sekovske škofije (1788–1859) in lavantinske mariborske škofije (od 1859 dalje).

Madžarski vpadi na slovensko ozemlje (od konca 9. stoletja do srede 10. stoletja) so uničili cerkveno organizacijo, kolikor je dotlej bila zgrajena. Po porazu in ustalitvi Madžarov na prehodu tisočletja, ko so se razmere pri nas za silo uredile, sta oba sedeža zopet začela, oziroma nadaljevala prekinjeno akcijo pokristjanjevanja in jo v naslednjem stoletju v glavnem zaključila z organizacijo cerkvenega življenja, z ustanavljanjem samostanov in pražupnij. Pri tej akciji je šlo Salzburgu nekoliko hitreje, ker je bil v času madžarske ekspanzije zaradi oddaljenosti manj prizadet kakor Oglej.

Po letu 1000 nastajajo na naših tleh prve župnije. Pogoj za njihovo ustanovitev je bila materialna osnova v desetini (ali vsaj njenem delu) in drugih fevdnih dajatvah ter darovih, od katerih se je vzdrževal duhovnik, včasih več njih, cerkev, pa tudi drugo osebe pri novi fari.

Prva omemba najstarejše cerkvene postojanke, pražupnije Hoče, je šele iz leta 1146. To je »terminus post quem« trdno določeni datum, po katerem ni bila ustanovljena. Kaj pa prej? Glede na to, da se istega leta in v isti listini omenja pražupnija Slivnica, ki je brez dvoma mlajša, saj se je na neki način odcepila od hočke prafare, je hočka pražupnija vsaj sto let starejša, kakor je njena prva omemba. Pisanih virov, ki bi to domnevo potrdili, žal (doslej) ni. O starosti kraja, posredno pa tudi te pražupnije, govorita tako za Hoče, kakor za Razvanje okolnost, da je naselje starejše kakor cerkev, pa se zato kraj ne imenuje po svetniku, zavetniku kraja (prim. Sv. Lovrenc na Dravskem polju). Tudi farni naslov ali patrocinij Hoč, sv. Jurij, kakor tudi Razvanja, sv. Mihael, govorita za veliko starost. Sveti Jurij je pri nas farni zavetnik še več drugih pražupnij Ptuja, škal in Slovenskih Konjic.

Od srede 13. stoletja se je zelo razsežno ozemlje hočke pražupnije začelo deliti tako, da so prej v najbolj oddaljenih krajih nastajali vikariati, oziroma župnije: Majšperk (1261), Sv. Marija Magdalena (1289), Sv. Lovrenc na Dravskem polju (1312), Sv. Vid pri Ptuju (1320), Hajdina (1398), Zavrč (1430), Limbuš (1498), Ruše (1625), Šentjanž na Dravskem polju (1757).

V jožefinski dobi sledi ponovni zagon, pa se število župnij nekdanje hočke prafare pomnoži! Zopet se ustanovi župnija pri sv. Magdaleni, potem Puščava in Sv. Miklavž na Dravskem polju, ki pa je obstajala samo nekaj let. Po 2. svetovni vojni je zaradi naraščanja prebivalstva iz nekdanje hočke podružnice sv. Magdalene nastalo kar 7 župnij; 2 sta se pa neposredno izločili iz hočke nadžupnije, leta 1948 Brezje pri Mariboru, leta 1962 pa Miklavž na Dravskem polju.

Sama cerkev sv. Mihaela v Razvanju, ki se omenja že leta 1124, pa se zaradi bližine nadžupnijske cerkve sv. Jurija v Hočah ni razvila v župnijsko središče je ostala do najnovejšega časa podružnica.

prof. Anton Ožinger

Tisočletnica Razvanja in njene gradbene priče

Ob tako pomembni obletnici, kot jo dne 17. oktobra slavi Razvanje, se domačini gotovo sprašujejo, ali obstoji poleg arheoloških ostalin še kak spomenik, ki je preživel to ogromno časovno obdobje in morda celo še služi svojemu namenu. Na to vprašanje lahko odgovori le gradbeni zgodovinar, ki s pomočjo sodobne stilnoanalitične metode preišče vse objekte, ki pridejo v poštev za tako raziskavo, in ugotovi njihovo starost. Že takoj na začetku pa se pokaže vsa uničujoča sila časa, saj lahko kmalu ugotovi, da ni iz tega obdobja na obravnavanem območju ohranjenega nobenega fevdalnega, ruralnega ali tehničnega objekta, ki bi v svoji sedanji sestavi segal pred 16. stoletje (Hompoš, Betnava). Dosti drugače ni niti s sakralnimi objekti, od katerih se lahko le cerkvi v Limbušu in Miklavžu pohvalita z ohranjeno ladjino zasnovo iz 15. stoletja. Tako nam na koncu na vsem obravnavanem območju ostaneta samo še dva objekta, ki prideja v poštev za nadaljnjo analitično raziskavo in s tem za obravnavo v našem sestavku. To sta pražupna cerkev sv. Jurija v Hočah in njena podružnica sv. Mihaela v Razvanju. Vsa ostala ohranjena arhitektura je v primerjavi z njima, kar se tiče starosti, nepomembna.

Cerkev v Hočah je edina izmed slovenskih cerkev, ki hrani pod seboj originalno srednjeveško kripto. Vhod vanjo je bil prvotno iz ladje, od poznega baroka dalje pa je izpod zakristije. Kripto sestavljata pravokotno postavljeni kapeli: Marijina, dvakrat križno obokana, s trikonhalnim zaključkom na vzhodni in dohodnim hodnikom na zahodni strani, ter dvoladijska, relikvirna, šestkrat križno obokana, opremljena z nišami, dušniki in konho. Gradnja z bogato uporabo rimskih spolij je plasovita, večinoma smerniška, deloma spikatna, pokrivajo jo trije ometi, za tlak pa služi maltasti estrih. Namembnost prostora, njegove oblike in druge stilne prvine govore za nastanek kripte v 11. stoletju. Vse kaže, da je oglejski patriarh tej svoji najbolj severovzhodni župniji posvetil posebno pozornost s tem, da ji je ob ustanovitvi podaril dragocene relikvije, ki so pogojile nastanek kripte kot njihovega kulturnega prostora. Nad kripto je seveda stala cerkev, ki jo je skoraj gotovo v celoti pokrivala, saj si »zunanje« kripe v Hočah skoraj ne moremo predstavljati. Tu pa se gradbena problematika našega spomenika zavozla.

Kripto leži pod jugovzhodnim delom ladje, jugozahodnim delom presbiterija in južno kapelo tako, da se njene stene

ujemajo z južnima stenama ladje in presbiterija ter ostenjem kapele, ne pa z njunima severnima stenama. Medtem ko sta sedanji presbiterij in zvonik iz srede in konca 15. stoletja, kaže ladja tri gradbene faze: najstarejšo nižjo in s tanjšimi stenami v vzhodni polovici ladje, drugo višjo in z debelejšimi stenami v sredini ter tretjo, z enakimi stenami in sedanjo višino v zahodni tretjini ladje. Od teh faz kaže prva podobno gradnjo kot kripta ter skupaj s severno steno oklepa ladijski prostor, ki je bil skoraj kvadratast, precej nižji od sedanjega in ravnostropan. Ker pa se severna stena ladje ne ujema s severno steno kripte, nastane vprašanje, ali ni že drugotna. V takem primeru je bila prvotna ladja za okoli 2 m ožja, torej podolgovata, skoraj kvadratasto obliko pa je dobila šele v času romantike, verjetno celo šele v 13. stoletju. K taki ali drugačni ladji sta bila prizidana na vzhodu presbiterij in na jugu kapela. Pravokoten presbiterij je bil, po kriпти sodeč, okoli 7 x 5 m velik, medtem ko je bila kapela enako dolga, vendar malce ožja od sedanje, ki je baročna. Ali je v južni, in morda celo severni steni sedanjega presbiterija, še kak ostanek prvotnega ostenja, se brez sondiranja sten ne da ugotoviti. Taki cerkvi so v 2. polovici 14. stoletja, vendar pred letom 1395, podaljšali ladjo, jo dvignili in ravno stropali ter nanovo ostrešili. Stari presbiterij in kapela sta postala izrazito nižja od ladje. Okoli sredine 15. stoletja so odstranili stari in prizidali sedanji presbiterij, okoli leta 1500 pa zvonik. Ali je od starega presbiterija ostalo kaj ostenja v novem, se ne ve, vsekakor pa je novi za preko 2 m preseagal ladjo, katere vzhodno čelo so dvignili do njegove višine. V 1. polovici 18. stoletja so ladjo ponovno podaljšali proti zahodu, predzidali vhodno vežo in vstavili pevsko emporo, jo opečno obokali s tem, da so oboke nasadili na njene stene, prizidali severno in prezidali južno kapelo, predelali slavolok in odstranili njegovo podstrešno čelo ter vso cerkev enotno ostrešili. Leta 1766 so nadzidali zvonik, leta 1778 prizidali zakristijo z oratorijem (zaradi tega podrli južni presbiterijev opornik in zasidrili njegovo okno), tlakali cerkev in izdelali sedanji vhod v kripto. Končno so leta 1860 v presbiterijev 5/8 zaključek vdělali še dve okni ter vseh pet oken neogotsko predelali.

Iz proučenega spoznamo, kako komplicirano gradbeno preteklost ima hočka cerkev, obenem pa tudi ugotovimo, da še niso razkrite vse skrivnosti, ki jih skriva v svojih zidovih. Kljub temu pa je nesporno, da s svojo kripto ter delom ladjinega in kapelinega ostenja sega v njeno najstarejše obdobje, to je v čas 2. ali 3. četrtine 11. stoletja.

Cerkev sv. Mihaela v Razvanju se pojavi v zgodovini med leti 1107 in 1120 torej nekaj let pred bližnjim Hompošem (leta 1124 curtishuzihaus), domnevnim prvotnim sedežem podrav-

Cerkev sv. Mihaela, ponosna v svoji častiljvi starosti

skih mejnih grofov (krajšnikov), preden so se po letu 1106 preselili v Maribor. Zato skriva za svojo skromno podobo konceptne prvine, ki segajo do začetkov gradbenega snovanja na obravnavanem območju. V najstarejši fazi je njena stavba obsegala samo okoli tri metre nižjo pravokotno dvorano, pokrito s štirikapno zatrepasto streho, ki je služila za posvetne in kulturne namene ter se je šele po preselitvi mejnih grofov v Maribor (v začetku 12. stoletja) prelevila v pravo cerkev, s tem da je dobila enako visoko apsido polkrožne oblike ter ob majhni povišavi ladje obe njeni trikotni fasadni čeli in sedlasto streho. Iz prve gradbene faze je ohranjen del zahodne, vsa južna in precej vzhodne stene, katerih spodnje partije kažejo značilno nestruktivno otosko gradbeno tehniko, ki ločeno sestavlja ogale iz velikih, deloma pokonci postavljenih, v našem primeru pogosto rimskih marmornih klesancev, in steno iz manjših ploskih lomljenčev, deloma plastovite strukture, ki se konstruktivno ne povezujejo z ogalniki. Prvotno višino ladje kaže njena južna, še bolj izrazito pa vzhodna stena na južni strani sedanjega presbiterija. Iz druge gradbene faze je ladjino vzhodno čelo (zahodno ni ohranjeno), ki je postavljeno na njeno prvotno, vendar v širini apsido porušeno steno ter hrani sled apsidine strehe. Ta sled dokazuje, da je bila apsida enako visoka kot ladja, da pa je bila njena streha za toliko nižja od ladjine, kolikor je bila apsida ožja od nje. Oltarni prostor je bil ali odprt ali slavoločno ločen od

ladje, sicer pa z njo višinsko izravnani in kot ona najverjetneje ravno stropan, čeprav tudi polkupola ni izključena. To dejstvo govori za adicijski prostorski princip, ki še ne upošteva romanskega subordinacijskega, ki sestavlja oziroma spaja vase zaključene prostornine po načelu podrejanja, saj gre očitno za koncepcijo dvorane (Saal, Halle) z enakovrednim vzhodnim, polkrožno sklenjenim prostorskim zaključkom. To pa dokazuje, da je bila prvotna dvorana prezidana v cerkev pred zgodnjo romantiko, najpozneje v začetku 12. stoletja in da je dvorana obstajala že v 11. stoletju. Prav zaradi tega strokovna problematika razvanjske cerkve daleč presega okvir obravnavane teme, saj je uvrščena (enako kot Hoče, Grad nad Starim trgom pri Slovenj Gradcu in Ptuj) med naše najstarejše in najpomembnejše arhitektonske spomenike, ki segajo zagotovo v 11. stoletje, pri tem pa še vedno služijo svojemu prvotnemu namenu.

V 1. polovici 16. stoletja so ladjo najprej za slaba dva metra razširili proti severu, jo dvignili za okoli en meter (kar dokazuje njena vzhodna stena na severni strani presbiterija in strešna sled na zvoniku) ter jo ravno stropali. Nato so podrli večino prvotne zahodne fasade in vanjo vgradili zvonik ter končno odstranili še staro apsidno in jo nadomestili s sedanjim 5/8 presbiterijem, ki so ga višinsko izravnali s takratno višino ladje (kar dokazuje njuna nekdanja povezava v prezidani čelni steni). Ob tej priliki je ladja dobila nov glavni in stranski portal, nov slavolok (zaradi katerega so morali osredje vzhodnega čela zazidati ali nanovo pozidati) in nova okna dve v južni in eno v vzhodni steni, zvonik pa pazduhast portal, ki je vodil iz njega na ladjino podstrešje, sedaj pa služi za povezavo med zvonikom in pevsko emporo. Okoli leta 1700 so končno dvignili ladjo za okoli dva metra, jo banjasto obokali s pomočjo notranjih nosilcev in sosvodnic, ji vzdali pevsko emporo, počivajočo na dveh toskanskih stebrih in k njeni severni steni prizidali pritlično zakristijo. Taka je cerkev ostala do danes, majhna in skromna, vendar impresivna zaradi svoje izbrane lege. Omembe vredno je, da sta pri poznogotskih prezidavah zvonik in presbiterij ostala za okoli pol metra izven cerkvene osi in da je nivo cerkve za 4 stopnice pod nivojem okolice, kar potrjuje njeno veliko starost. Zanimivo je tudi, da sta bila prvotna ladja in apsida ter poznejša poznogotsko povišana ladja in presbiterij vedno enako visoka in da je višinsko razliko med njihovimi strehami povzročala le njihova različna širina ter iz tega izvirajočo različna višina streh. šele barok je to razmerje bistveno spremenil, ko je močno dvignil ladjo in s tem povzročil občutno višinsko razliko med njo in presbiterijem. Cerkevna oprava, ki obsega tri oltarje, je baročna in iz 1. polovice 18. stoletja, nagrobnik gospe Frančiške Balkan pa je iz leta 1751.

Razvanje v narodnoosvobodilnem boju

Po prihodu v naše kraje, aprila 1941, je nemški okupator vzpostavil svojo upravo. Med drugim je ustanovil okrožje Maribor-mesto in v začetku junija vanj vključil tudi okoliške kraje, ki v stari Jugoslaviji niso spadali pod mestno upravo. V to okrožje je vključil tudi Razvanje, oziroma po nemško Rosswein. Okupatorjeva politična organizacija Štajerska domovinska zveza (Steirischer Heimatbund) je imela v Razvanju svojo celico, ki je skupaj s petimi drugimi celicami sestavljala krajevno skupino Hoče. Ker je bil vodja te krajevne skupine nemčur Franc Kocjančič, trgovec v Razvanju, je bil sedež te krajevne skupine vsaj nekaj časa v Razvanju. Krajevne skupine v okolici Maribora so bile podrejene Okrožnemu vodstvu Štajerske domovinske zveze Maribor-mesto. Okrožniška postojanka za Razvanje je bila v Hočah, proti koncu vojne pa so se razne policijske ali vojaške enote občasno naselile tudi v razvanjski šoli.

Kmalu po začetku okupacije so Nemci v Razvanju prijeli ravnateljca osnovne šole Antona Lazarja ter gostilničarja in trgovca Slavka Lebeja in ju zaprli v sprejemnem taborišču za izgnance v

Danes se nam zdi samo po sebi razumljivo, da stoji cerkev sv. Mihaela med nami, ker smo navajeni na njeno skoraj tisočletno prisotnost. Zato jo nekako prezremo, toliko bolj pa jo opazijo tujci, ki dan za dnem hitijo po cesti in železnici mimo Razvanja in jo vsaj podzavestno zaznavajo zaradi njene izredne pokrajinske lege. Skoraj na čudež meji, da se je ta droben objekt na eksponirani legi nad Mariborskim poljem ohranil (hočka kripta je vendar skrita pod zemljo) ter da nam zmore s svojo arhitekturo posredovati spomine na čas, ki je za naše pojme arheološki, čeprav so se v njem že začeli izoblikovati zametki širše mariborske zgodovine. Zato je na nas, da to dragoceno arhitekturo ohranimo in jo predamo potomcem v hrambo vse tja do daljne druge tisočletnice. Ne vemo, vendar trdno upamo, da jo bo dočakala.

prof. Jože Curk

meljski vojašnici v Mariboru. Po raznih političnih preverjanjih so čez nekaj tednov Lebeja izpustili, Lazarju pa zaprli še ženo Katarino, sina Igorja in hčerko Vido. Z drugim transportom izgnancev so 10. junija Lazarja odpeljali iz Maribora proti Arandjelovcu. To so bili prvi nasilni ukrepi nacističnega okupatorja v našem kraju.

O narodnoosvobodilnem gibanju v Razvanju ni veliko podatkov. Kljub temu, da je tu živelo precej ljudi, ki so bili vsaj v prvih letih okupacije Nemcem naklonjeni, je že sredi leta 1941 nekaj ljudi delovalo proti okupatorju. Omeniti je treba Hermana Lubanjška, ki je bil pred vojno več let starosta Sokola v Razvanju. Kot strojni ključavničar je delal v delavnicah Državnih železnic v Mariboru. Tam se je pridružil osvobodilnemu gibanju, uporniške misli pa je prenašal tudi zanesljivim somišljenikom v Razvanju. Nacisti so upomiško skupino v železniških delavnicah izsledili in med drugimi zaprli tudi Lubanjška. Iz podatkov v zaporni knjigi izvemo, da so ga v mariborskih sodnih zaporih zaslíševali in mučili od 3. septembra 1941 do 20. januarja 1942. Nato so ga poslali v koncentracijsko taborišče Auschwitz, kjer je preminil 28. marca 1942.

V letu 1942 in v prvi polovici leta 1943 je bila zanesljiva partizanska postojanka pri mizarskem mojstru Jožetu Štantetu, ki je bil rojen leta 1908 v Teharju pri Celju, živel pa je v Razvanju. Štantetovi so živeli zunaj mesta, zato so se tu ustavljali kurirji, ki so hodili v Maribor, pa tudi aktivisti. Pri Štantetovih se je zadrževala aktivistka narodnoosvobodilnega gibanja Vera Šlander. Konec leta 1941 jo je poslal v Maribor pokrajinski komite KPS za severno Slovenijo. Najprej je bila na Studencih pri Tereziji Zalaznik in njeni sosedi. Ker v mestu ni mogla ostati, jo je Zalaznikova peljala k Štantetovim. Po aretaciji Zalaznikove konec februarja 1942 Šlandrova v Mariboru ni več mogla delovati, zato je odšla iz Razvanja k revirskim partizanom. Leta 1942 je bila pri Štantetovih javka borca Pohorskega bataljona Janka Pihlerja-Dona, ki je hodil s Pohorja v Maribor. Brez dvoma je Štantetova družina sodelovala s partizani tudi v letu 1943, vendar o tem nimamo podatkov. Vemo le, da so nacisti 15. julija 1943 Jožeta Štanteta zaprli v mariborske sodne zapore. Decembra 1943 so ga iz mariborskih zaporov poslali v taborišče Flossenbug, preminil pa je junija 1944 v koncentracijskem taborišču Auschwitz.

Sredi oktobra 1943 so se zbrali v gozdu pri Miklavžu sodelavci osvobodilnega gibanja in ustanovili odbor OF za širše območje. Med udeleženci sestanka je bila tudi Marija Krasnik. V odboru je dobila nalogo organizirati osvobodilno gibanje v Razvanju. Naloge članov odbora so bile pridobivanje novih članov ter zbiranje denarja, oblačil, obutve in drugega materiala za partizane. Proti koncu marca 1944 je gestapo odkril delovanje

odbora in med drugimi člani zaprl tudi Marijo Krasnik. Julija 1944 so jo iz mariborskih zaporov prestavili v koncentracijsko taborišče Ravensbruck. Kakšne uspehe je imela Krasnikova v Razvanju, nismo mogli ugotoviti.

Kot v drugih krajih blizu mest je tudi v Razvanju osvobodilno gibanje zajelo širši krog prebivalstva šele v letu 1944. Ljudje so zbirali razne potrebščine in obveščevalne podatke za partizane. Fantje, ki bi morali v nemško vojsko, ali pa so prišli iz te vojske na dopust, so odhajali v partizane. Nastajale so vedno nove partizanske postojanke. K Slavku Lebeju je prihajal po podatke partizanski obveščevalec Mirko Holc in jih nosil na Pohorje. Brata Avgust in Stanko Kozar, ki sta bila kurirja na vojaški kurirski postaji 1/13 blizu Peska na Pohorju, sta svoje tovariše navdušila za akcijo v trgovini v Razvanju. Partizani so si naložili nahrbtnike in si vsaj za nekaj časa ustvarili zalogo.

Proti koncu vojne so Nemci zopet preganjali svojce partizanov. Ker sta bila Avgust in Stanko Kozar iz Razvanja v partizanih, so 1. septembra 1944 zaprli Kozarjevo družino, na posestvo pa postavili svojega upravnika. Mater Ano in sestro Franciško so poslali na prisilno delo v taborišče za kazenske posebne delovne obveznike v Strmišče (danes Kidričevo). Sestro Ano, poročeno Krunič, s sinovoma Izidorjem in Ilijem, so pošiljali iz taborišča v taborišče. Bili so v taboriščih St. Michael, Frohnleiten, Kobenz pri Knittelfeldu in Huttenbach na Bavarskem. Tu so jih osvobodili zavezniški vojaki. Ker je bil železniški promet močno oviran, so se vrnili iz taborišča šele 20. julija 1945.

Omenili smo že, da sta v taborišču Auschwitz umrla Herman Lubanjšek in Jože Štante. V partizanskih seznamih smo našli podatek, da sta padla še dva partizana, ki sta bila rojena v Razvanju, živela pa sta drugje. To sta delavec Jože Trinko, ki je bil rojen leta 1926 in je padel kot borec Tomšičeve brigade 29. oktobra 1944 pri Kamniku, ter študent Maksimiljan Lipin, ki je bil rojen leta 1926, bil je borec Pohorskega bataljona (drugega) in Zidanškove brigade. Kje je padel, ni znano. Za mrtvega ga je razglasilo sodišče v Kamniku.

Lojze Penič
višji kustos

Razvanje in Ettenstatt

Razvanje in Ettenstatt sta kraja, ki sta po 1000 letih našla dokument z datumom 17. oktober 985, v katerem sta prvič vpisani njuni imeni. Na osnovi te listine smo oboji leta 1985 proslavili svoj tisočletni obstoj.

Razvanjčani smo v jubilejnem letu navezali stike z Ettenstattom. Novo poznanstvo je oživel. V oktobru 1985 nas je obiskala njihova delegacija: župan Hans Sillinger, nadučitelj Helmut Stephan (on je izsledil omenjeno listino) in še dva ugledna občana. Po tem obisku so se izmenjavali prijateljski avtobusi v obe smeri. Vsaka družina je sprejela svoje goste in jih gostila dva dni. V Domu krajanov je bilo skupno slavlje. Na enak način oni sprejemajo nas.

V letih 1986, 1987 (kombi z gasilci), 1990 in 1996 so oni obiskali nas. V letih 1987, 1989 in 1993 pa smo bili mi pri njih.

Junija 2005, v jubilejnem letu 1020-letnice in 125-letnice njihovega gasilskega društva (Freiwillige Feuerwehr Ettenstatt) smo se odzvali njihovemu vabilu: Avgust Seničar (župan ob 1000-letnici) z ženo, Valter Donik (župan za Seničarjem) z ženo, sedanji župan Srečko Šparakl, zakonca Tobias in zakonca Zorko. Tudi na praznovanje 1020. obletnice smo jih povabili.

Posebno skrb za prijateljsko Razvanje in Maribor je pokazal Ettenstatt po osamosvojitvi Slovenije v letih 1992, 1993 in 1994, ko so prinašali v Maribor pomoč za begunce. Pobudnik za zbiranje sredstev je bil župan Hans Sillinger.

Družine, ki jih jezik ne omejuje preveč, so v rednih stikih, ob srečanjih pa tudi jezik ni resna ovira. To pa je dokaz, da ljudstva, ki se spoštujejo, tudi prijateljujejo.

Franc Tobias

Johannes-Skulptur in Ettenstatt

Gegegründet 1881
Weissenburger Tagblatt 371014

ETTENSTATT — Eine Idee des verstorbenen Rektors Helmut Stephan für die St.-Johannis-Kirche eine Skulptur Johannes des Täufers zu schaffen, steht kurz vor ihrer Vollendung. Bildhauer Franc Tobias aus der jugoslawischen Partnergemeinde Ettenstatts, aus Razvanje, der anhand biblischer Aufzeichnungen, verschiedener Literatur und nicht zuletzt durch das intensive Studium von Gemälden und Skulpturen in anderen Kirchen das Leben und Wirken Johannes des Täufers studierte, entwarf zunächst eine etwa 30 cm hohe Tonfigur als Modell. Nach dem Einverständnis des Kirchenvorstandes der Gemeinde Ettenstatt und Pfarrer Tratz stand einer Verwirklichung dieses Vorhabens nichts mehr im Wege. In zehntägiger Arbeit schuf der Künstler aus Razvanje diese etwa 1,50 m hohe Skulptur Johannes des Täufers in Ettenstatt. Die Figur selbst ist aus Lindenholz in einem Stück gefertigt. Sie zeigt Johannes den Täufer, der im Begriffe ist Christus zu taufen. Er ist bekleidet mit einem Gewand aus Kamelhaar und trägt an den Füßen Sandalen. Die rechte Hand hält eine Muschelschale, während er mit der linken sich anschickt seinen Mantel abzustreifen. Zu seinen Füßen befindet sich das Lamm Gottes. Bis die Skulptur im Kirchenschiff der St.-Johannis-Kirche aufgestellt werden kann, können allerdings noch einige Wochen vergehen, da das Holz noch weiterbehandelt werden muß. Es soll jedoch die natürliche Ausstrahlung des Lindenholzes erhalten bleiben, so daß dafür eine farbliche Gestaltung nicht in Frage kommt. Finanziert wird die Skulptur aus den Spenden zweier Konfirmandenjahrgänge.

Ponatis članka iz časopisa
Weissenburger Tagblatt, maj 1990

Razvanjčani vrnilo obisk krajanom Ettenstatta v ZRN VEČER Prisrčno srečanje

PRIJATELJSKE VEZI SE KREPLJO — OBA KRAJA OME-
NJA LISTINA IZ 985. LETA

V Razvanju so pred dvema letoma praznovali tisočletnico kraja. Leto dni kasneje so jih obiskali prebivalci Ettenstatta, kraja, kjer je cesar Otto III. oktobra leta 985 podpisal listino, v kateri se prvič omenja kraj, ki danes nosi ime Razvanje. Konec prejšnjega tedna pa so Razvanjčane sprejeli v goste prijazni gostitelji v Ettenstattu, saj imata kraja skupni rojstni list. V delegaciji je bilo 54 udeležencev. Vsi so se veselili srečanja z znanci, ki so jih spoznali leto prej.

Da so si srečanja resnično želeli, kaže tudi primer družine, ki zaradi neveljavnosti potnega lista ni mogla nadaljevati vožnje z avtobusom, pa je kasneje prispela v Ettenstatt s svojim avtomobilom ne glede na veliko razdaljo.

»Težko je opisati gostoljubje, ki so nam ga izkazali gostitelji med tridnevni bivanjem v Ettenstattu. Resnično so dokazali, kako je mogoče gojiti prijateljstvo med ljudmi, četudi živijo v državah z različno politično ureditvijo,« pravi predsednik KS Razvanje Avgust Seničar.

V Ettenstattu so Razvanjčane nadvse prisrčno sprejeli. Domačinke v narodnih nošah so jim ob prihodu ponudile čaše piva in značilno pecivo — preste. Župan Ettenstatta Johann Slinger je izrekel Razvanjčanom dobrodošlico in izrazil željo, da bi se stiki med krajsma nadaljevali.

Gostitelji so pripravili pester kulturni program, folklorni nastop in ogled filma, ki so ga posneli ob njihovi obletnici. Spored so popestrili z nastopom pevskega zbora in orkestrom pozavn. Gostom so razkazali bližnje in daljne kraje,

Predsednik KS Razvanje Avgust Seničar in župan Ettenstatta Johann Sillinger sta med obiskom Razvanjčanov v ZRN posadila lipo kot simbol prijateljstva.

kulturne znamenitosti, šolo, občinsko hišo in cerkev ter jih povabili tudi v prijetne prostore športnega doma. Povabili so jih tudi na kulinarčno razstavo. Povsod so bila srečanja prijetna in nadvse gostoljubna. Kako se prijateljstvo širi, kaže tudi to, da so se srečanja udeležili tudi župani sosednjih občin. Ob koncu tridnevnega obiska se je od Razvanjčanov poslovia večina občanov Ettenstatta, domačinke v narodnih nošah pa so jim v spomin izročile povečano listino iz leta 985.

Pred vrnitvijo domov so se Razvanjčani odzvali še prijaznemu vabilu združenja Milana Dobčiča, ki živi in dela v družini v nekaj kilometrov oddaljenem kraju Wiessenburgu. Vse je pogostil v svojem gostišču, kjer so zvedeli, da je doma iz Mihovcev pri Cirkovcah.

B. Žnidaršič

Franc Tobias: Nekdanji mlini v Razvanju (linorez 1985)

MLINI

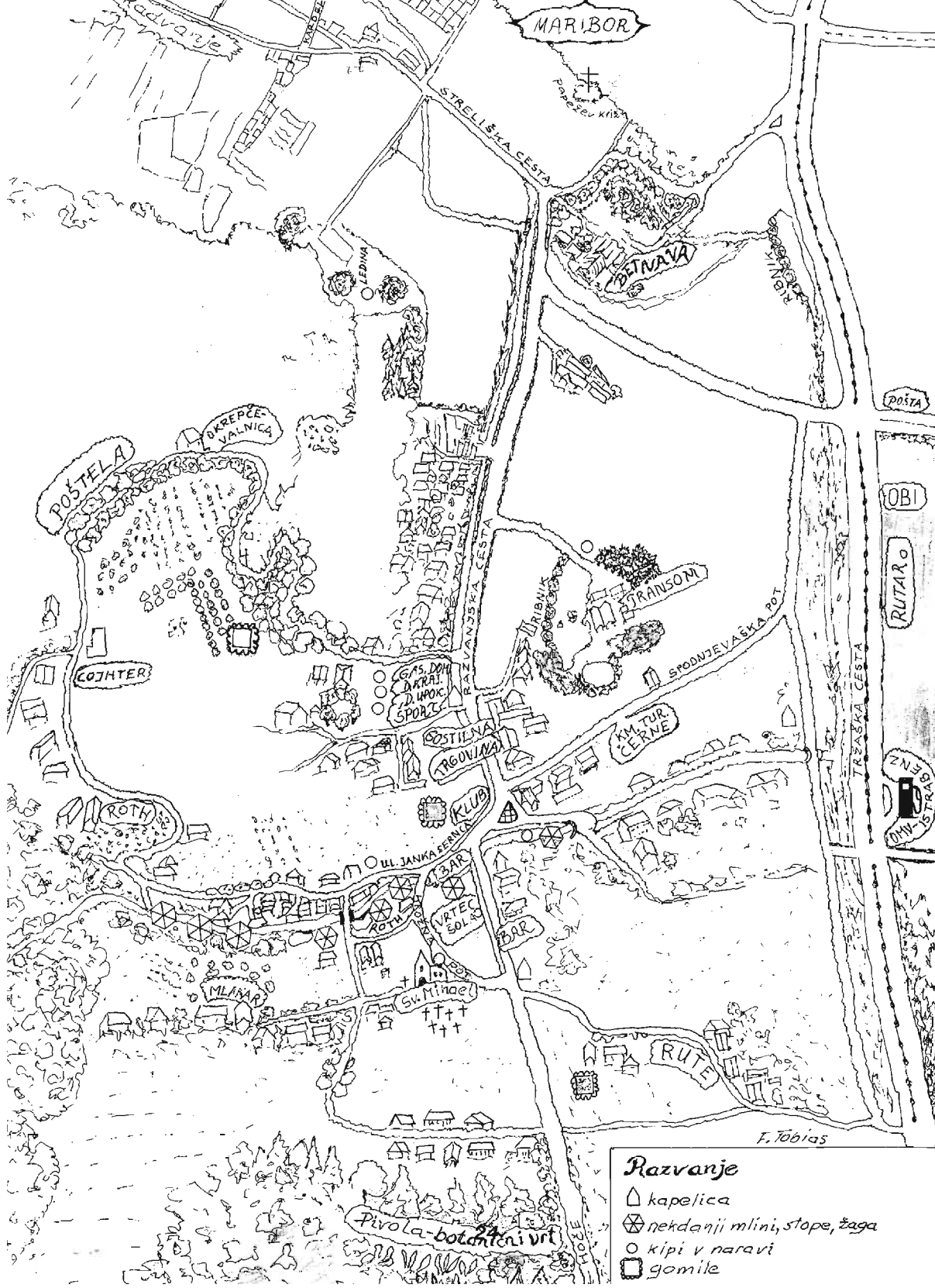
Vodne pregrade, brane na Razvanjskem potoku.

Razvanje je v svojih nižje ležečih legah ob naurjih in močnem dolgotrajnejšem deževju bilo vedno ogroženo zaradi hudourniških voda potoka.

Silo potoka so večasih zmanjšali vodni jezovi, zgrajeni zaradi mlinov. Takih mlinov so nekoč imeli kar osem:

- Karherjev mlin, last Lipuš Ivana in Elizabeta v zgornjem delu Ulice Janka Sernca;
- Mlakarjev mlin na Pivolski ulici;
- Grubarjev mlin v sedanjih Ulici Janka Sernca, kjer je sedaj hiša Uranjek Cecilije. Lastniki mlina sta bili Gruber Jožeta in Roza;
- Kralov (Kraljev) mlin ob sedanjih Oberlajtovi poti, kjer je danes hiša Marije Lobnik;
- Rothov mlin, kjer je danes h. št. Oberlajtova pot 6, Franc Roth;
- Gregličev mlin, kjer je danes Krožna pot št. 1 (Matjažič). Lastnika mlina pa sta bila Frdrich in Julijana Roth;
- Florjančičev mlin na mestu, kjer je danes hiša Kocmutovih, lastniki mlina so bili Florjančičevi;
- Čamčičev mlin na začetku današnje ulice Ob Jazgonu (sedaj Konrad Čamčič ml.). Z napredkom elektrifikacije so vodne mlinske vee bolj opuščali, po drugi svetovni vojni nobeden ni več obratoval. Ščasoma so bile porušene tudi pregrade, jezovi in vode je ob večjih nalivih z vso močjo dila v dolino.

Da bi preprečili poplave v spodnjem delu vasi, so leta 1969/70 zgradili na Razvanjskem potoku 3 pregrade, eno pa tudi na potoku ob Vinogradniški poti (pri Šentju). Dela je izvajala Vodna skupnost.

Razvanje

- △ kapelica
- ⊗ nekdanji mlini, stope, žaga
- kipi v naravi
- gomile

Razvanje skozi razvoj oblasti

8. maja 1921. leta so bile izvedene prve občinske volitve po prvi svetovni vojni. 24. maja se je novi občinski odbor konstituiral. Za predsednika (župana) je bil izvoljen Mihael Kac. Vsakokratni občinski župan je bil tudi predsednik krajevnega šolskega odbora (sveta).

1924. leta so bile naslednje občinske volitve. Večjih sprememb v občinskem svetu ni bilo. Zanimivo je, da so žrebali, kdo od članov občinskega odbora bo postal član krajevnega šolskega sveta, kot je to zabeleženo v šolski kroniki.

1929. leta so tudi bile izvedene občinske volitve. Podrobnih podatkov ni.

1933. leta izvedene občinske volitve, o katerih ni podatkov.

1935. leta je občina Razvanje pripadala občini Hoče.

1937. leta so bile izvedene občinske volitve v Hočah.

1945. leta, v mesecu novembru, so bile izvedene volitve v ustavodajno skupščino FLRJ. Na teh volitvah se je kar 58 % volilcev Razvanja izreklo za tako imenovano »tretjo skrinjico« (skrinjica brez liste, črna skrinjica). Razvanje je bilo priključeno mestu Maribor (Okrajni ljudski odbor Maribor-mesto). V Razvanju pa smo dobili krajevni narodnoosvobodilni odbor (KNOO) za Razvanje in Pivolo.

1947. leta je Razvanje bilo izločeno iz sestave OLO Maribor-mesto. Izvedene so bile volitve v Krajevni ljudski odbor (KLO).

1949. leta so bili ustanovljeni Oblastni ljudski odbori (ObLO), ki pa so že leta 1950 (april) bili razformirani. V obdobju od leta 1947 do 1952 je torej v Razvanju deloval Krajevni ljudski odbor (KLO). Nekateri predsedniki (ne vemo, če so vsi) krajevnega ljudskega odbora so bili: Konrad Pukl, Franc Jenčič, Avgust Kozar, Stanko Kozar, Anton Mesiček, Peter Grašič, Jožica Plohl. V obdobju KLO je Razvanje imelo celo svoja »podjetja« in sicer: čevljarstvo (poslovodja Peter Grašič), kovaštvo (poslovodja Viktor Lobnik), gostilna Lebe (poslovodja Beno Kop), mesnico (poslovodja Konrad Pukl ml.). Podjetja so bila ob ukinitvi KLO likvidirana.

Leta 1952 preneha z delom krajevni ljudski odbor. Razvanje se je upravno-teritorialno in politično priključilo Mestnemu ljudskemu odboru (MLO) Maribor-mesto. Novembra so bile volitve, za svojega odbornika v MLO so Razvanjčani izvolili Šantl Franca ml.

Leta 1954 jeseni, so bile volitve zveznih in republiških poslancev. Zabeleženo je, da se je 98 % volilcev Razvanja volitev udeležilo in se je tako volilna udeležba znatno popravila.

Leta 1956 meseca maja, so bile ustanovljene nove občine »komune«. Zapisano je, da so se ljudje teh »komun« nekako bali, ker so si pod izrazom »komuna« predstavljali vse mogoče. Razvanje je pripadalo novoustanovljeni občini Maribor-Tabor. Istega leta je v Razvanju bil ustanovljen Krajevni odbor s predsednikom Stanetom Cebetom.

1957. leta so bile jeseni volitve odbornikov za občinski ljudski odbor. V Razvanju je za odbornika bil izvoljen Milan Platovšek. Tega leta so bile tudi volitve v Zvezno ljudsko skupščino in v Ljudsko skupščino LRS.

Leta 1960 so na volitvah v novi krajevni odbor za predsednika izvolili Milana Platovška.

1963. leta začne poslovati Krajevni urad Razvanje. Prostore je imel v novo zgrajenem domu krajanov.

1964. leta so bile ustanovljene KRAJEVNE SKUPNOSTI. Prvi predsednik je postal Stane Cebe, ki je krajevno skupnost vodil do leta 1974.

Leta 1966 so bile mariborske občine ukinjene in so se združile v novo veliko občino Maribor. Razvanje je v novi občini zastopal Igor Lazar.

1974. leta je krajevna skupnost Razvanje v mesecu oktobru dobila nov statut na zboru volilcev, ki ga je sklicala SZDL. Po statutu je krajevna skupnost dobila kot najvišji organ zbor delegatov krajevne skupnosti, predsedoval mu je Anton Eržen in svet krajevne skupnosti kot izvršilni organ. Za predsednika sveta je bil izvoljen Avgust Seničar.

1978. leta so bile ponovne volitve v krajevne organe samouprave. Za predsednika skupščine KS je bil izvoljen Anton Eržen.

Leta 1982 so bile spet volitve, tudi v krajevno samoupravo. Predsednika sveta je bil Valentin Hren, skupščine pa Vilibald Pahole. Istega leta smo veliko občino Maribor razdelili na šest občin. Razvanje je pripadalo občini Maribor-Tabor.

Od leta 1986 do leta 1997 je svet krajevne skupnosti vodil Avgust Seničar.

Leta 1996 je Mestni svet mestne občine Maribor sprejel Odlok o razdelitvi mestne občine Maribor na mestne četrti in krajevne skupnosti.

Leta 1997 so bile prve volitve v svete mestnih četrti in krajevnih skupnosti. Za predsednika sveta je bil izvoljen Valter Donik, ki je vodil svet do rednih volitev leta 1998.

Po volitvah leta 1998 je bil za mandatno obdobje štirih let do leta 2002 ponovno izvoljen Valter Donik.

Po volitvah leta 2002 je bil za predsednika sveta izvoljen Srečko Šparakl.

Vlado Šuster in Srečko Šparakl

Komunalni razvoj po drugi svetovni vojni

Takoj po končani drugi svetovni vojni ni bilo večjih komunalnih akcij, saj je čas razgibanega in burnega političnega dogajanja.

Med prve večje akcije je v letu 1948 sodila gradnja družinskih domov, ki se je v Razvanju končala z betoniranjem temelja na sedanji lokaciji Doma krajanov in Gasilskega doma.

Uspešnejši pa smo bili pri drugih aktivnostih.

CESTE

1965/66 Ul. Janka Sernca (cesta na vrhe) razširitev in prestavitev z obsežnimi zemeljskimi deli in gramoziranje (Gozdna uprava Ruše in domačini s prostovoljnim delom in denarnimi prispevki ter odstopom zemljišč)

1970-72 Ul. Janka Sernca – spodnji del (Koroščev klanec) razširitev cestišča in znižanje naklona cestišča zaradi slabe prevoznosti (Gozdna uprava Ruše in domačini s prostovoljnim delom in denarjem)

1971 Most čez Razvanjski potok za Krožno pot – leseni most je zamenjan zaradi dotrajanosti z novo nosilno ploščo (Vodna skupnost Drava Mura) in škarpiranje brežin do mostu na Razvanjski cesti

1971 Razvanjska cesta - asfaltiranje Betnava-Razvanje (samoprispevek krajanov 130.000, KS 70.000, občina 100.000, Komunalni sklad občine 600.000 in podjetja 50.000)

1972 Razvanjska cesta – dokončanje (popravilo mosta, odvodnjavanje, škarpe)

1973/74 Razvanjska cesta - asfaltiranje na odseku Betnava-Tržaška cesta

1971/72 cesta na Habakuk – prestavitev cestišča z odvodnjavanjem (krajan lastniki zemljišč in GG Ruše)

1975 Razvanjska cesta – asfaltiranje na odseku med Razvanjem in Hočami

1978 Ul. Janka Sernca – asfaltiranje (cesta na vrhe) (SIS za komunalno, KS in občani s prostovoljnim delom in denarnimi prispevki)

1978 Na stope – asfaltiranje (istočasno z Ul. Janka Sernca)

1978 K mlinu – asfaltiranje – istočasno z Ul. Janka Sernca

1979 Pod Pohorjem – asfaltiranje (SIS za komunalno, KS, prispevki krajanov)

1979 Lubanjskova ulica – asfaltiranje (SIS za komunalno, KS, prispevki krajanov)

1979 Vinogradniška pot – asfaltiranje (SIS za komunalno, KS, prispevki krajanov)

1979 Ob jezgonu in Pod Reberco - asfaltiranje (SIS za komunalno, KS, prispevki krajanov)

1980/81 Ulica Milana Platovška – asfaltiranje (SIS za komunalno, KS, prispevki krajanov)

1980/81 Nad gomilo – asfaltiranje (SIS za komunalno, KS, prispevki krajanov)

1980/81 Ajdova pot – asfaltiranje (SIS za komunalno, KS, prispevki krajanov)

1980/81 Krožna pot – asfaltiranje (SIS za komunalno, KS, prispevki krajanov)

1980/81 Oberlajtova pot, del Pivolske ulice – asfaltiranje (SIS za komunalno, KS, prispevki krajanov)

1980 cesta med Ledino in Tržaško cesto – asfaltiranje (TAM, SIS za komunalno)

1984 cesta med Krožno potjo in pokopališčem – asfaltiranje

1997 pločnik ob Razvanjski cesti – asfaltiranje

1998 Pod Pohorjem (odcep v hrib) – asfaltiranje (občina, sofinanciranje krajanov)

1998 Ulica Milana Lipina (povezava med ulico Pod Pohorjem z Kelstko ulico (Mestna občina Maribor)

1999 Spodnjevaška pot – asfaltiranje v celoti (Mestna občina Maribor)

1999 nova Streliška cesta pri Betnavskem gradu

1999 Razvanjska cesta – izdelava asfaltnih muld in odvodnjavanje

2000 Pri Habakuku – podaljšek Ulice Janka Sernca – asfaltiranje in sanacija Ulice Janka Sernca (Mestna občina Maribor)

Pogled na del rekonstruirane Razvanjske ceste

2001 klanec Pri Habakuku – sanacija in asfaltiranje (Mestna občina Maribor)

2001 Pri šoli – asfaltiranje in kanalizacija

2001/2002 Razvanjska cesta – rekonstrukcija in izgradnja mostu (pri Lebeju) (Mestna občina Maribor)

2002 Pivolska ulica – asfaltiranje v dolžini 600 m (Mestna občina Maribor)

2002/2003 Ulica Janka Semca – odvodnjavanje in namestitvev zaščitnih odbojnih ograj

2003 Ajdova pot – asfaltiranje in temeljenje po izgradnji kanalizacije in vodovoda (Mestna občina Maribor)

2003 Krožna pot – asfaltiranje in temeljenje po izgradnji kanalizacije

2003 Razvanjska cesta (odsek od Hoč do šole) – asfaltiranje levega dela cestišča po izgradnji kanalizacije

2004 Oberlajtova pot – asfaltiranje in temeljenje po izgradnji kanalizacije in vodovoda (Mestna občina Maribor)

2004 Krožna pot – asfaltiranje in temeljenje po izgradnji kanalizacije in vodovoda (Mestna občina Maribor)

2004 Pivolska ulica – asfaltiranje in temeljenje po izgradnji kanalizacije in vodovoda (Mestna občina Maribor)

2004 Pot na Rute – asfaltiranje in odvodnjavanje ter zamenjava vodovoda (Mestna občina Maribor)

2004 cesta med Krožno potjo in pokopališčem – razširitev z izgradnjo opornega zidu v celotni dolžini ter namestitvijo ograje

2004/2005 Ulica Janka Semca od začetka do ulice Na stope – asfaltiranje in temeljenje po izgradnji kanalizacije in vodovoda

2005 Ulica Janka Semca – izgradnja opornega zidu za razširitev cestišča pri kmetiji Bergauer

ELEKTRIFIKACIJA IN JAVNA RAZSVETLJAVA

1947 Ulica Janka Semca (cesta na vrhe) in Pri Habakuku – elektrifikacija (ni bilo elektrike) (KS z kreditom)

1956 Razvanjska cesta – javna razsvetljava (25 žarnic)

1956 Razvanjska cesta in deli drugih ulic – razširitev javne razsvetljave

1982 Oberlajtova pot- jamborski transformator

1983 Ulica Janka Semca – dva transformatorja

1998 Pod Pohorjem – cestna razsvetljava

1999 Razvanjska cesta – obnovljena in podaljšana javna razsvetljava

2001 Pri Habakuku – razširitev javne razsvetljave

2003 Vinogradniška pot – prenovljena elektrifikacija in javna razsvetljava

Izgradnja kanalizacije v Ulici Janka Semca

TELEFONIJA, KABELSKA TV

1973 razširitev telefonskega omrežja s položitvijo 20 parnega kabla po sistemu dvojček – 40 novih naročnikov telefonskega priključka

1973 javna telefonska govornica pri trgovini

1988 izgradnja nove telefonske mreže in opustitev stare – 600 priključkov (SIS za PTT in samoprispevek občanov)

1989/90 izgradnja mreže za CATV preko CATV Tabor (lastna sredstva občanov)

Ob izgradnji kanalizacije se vsi vodi CATV dajejo v zaščitne cevi (CATV Tabor)

VODOVOD IN KANALIZACIJA

1966 izgradnja lokalnega vodovoda za oskrbo Razvanjske ceste, ulic Pri šoli, Ajdove poti, Pivolske, Krožne in Oberlajtove poti.

Po tem vzgledu so kasneje zgrajeni še trije večji lokalni vodovodi in nekaj manjših.

1976 primarni vodovod Mariborskega vodovoda od Betnave do Hoč (sofinanciranje krajanov, udarniško delo in prispevek Komunalne skupnosti). Priključenih je bilo 72 stanovanjskih hiš.

2002 izgradnja prečrpalne postaje pri Sani v Hočah za potrebe Razvanja pri oskrbi z vodo iz Mariborskega vodovoda – lokalni vodovodi zaradi dolgotrajnih suš niso več zagotavljali redne oskrbe s pitno vodo (Mestna občina Maribor)

2003 Pot na Rute – izgradnja kanalizacije primar z navezavo na Bohovo

2003 Razvanjska cesta odsek od Hoč do šole – izgradnja kanalizacije in obnova vodovoda (Mestna občina Maribor)

2003 ulica Pri šoli – izgradnja mestnega vodovoda in priključitev obstoječe kanalizacije (Mestna občina Maribor)

2003 Ajdova pot – izgradnja kanalizacije in mestnega vodovoda (Mestna občina Maribor)

2003 Krožna pot – izgradnja kanalizacije in mestnega vodovoda (Mestna občina Maribor)

2003 Spodnjevaška pot – pridobljena soglasja lastnikov zemljišč za izgradnjo kanalizacije

2004 Spodnjevaška pot – zgrajena primarna navezava kanalizacije od Razvanjske ceste do zbirnega kanala pri železnici

2004 Spodnjevaška pot – podaljšanje in zamenjava obstoječega vodovoda z večjimi profili

2004 Oberlajtova pot – zgrajena je kanalizacija in vodovod mestnega vodovoda (Mestna občina Maribor)

2004 Krožna pot, del Oberlajtove poti do Ulice Janka Sernca – zgrajena kanalizacija in vodovod mestnega vodovoda (Mestna občina Maribor)

2004 Pivolska ulica – zgrajena je kanalizacija in vodovod mestnega vodovoda (Mestna občina Maribor)

2005 Ulica Janka Sernca do hišne številke 40 – zgrajena kanalizacija in vodovod

2005 K mlinu – zgrajena je kanalizacija in vodovod

2005 Na stope – zgrajena je kanalizacija in vodovod

2005 Ulica Janka Sernca – podaljšanje kanalizacije in vodovoda do hišne številke 47

VODOTOKI – ODVODNJAVANJE

1954 Razvanjski potok od Rečnika mimo Lebeja – regulacija in obzidava

1969/70 Razvanjski potok – izgradnja treh velikih pregrad za umiritev hudourniškega potoka in regulacija potoka

1969/70 potok ob Vinogradniški poti – izgradnja pregrade za umiritev vode (pri Šantlu)

1971 Razvanjski potok – škarpiranje potoka od mostu na Krožni poti do mostu na Razvanjski cesti

1971 Vinogradniška pot – potok – kanalizacija potoka od Gostilne Planinc do ribnikov ob nekdanji opekarni

1985 pokritje potoka od Gostilne Planinc do konca naselja in prestavitev za potrebe peš poti ob Razvanjski cesti proti Betnavi

2002 Razvanjski potok – regulacija in prestavitev od mostu na Razvanjski cesti do ceste Ob jezgonu (Mestna občina Maribor)

2003 Ulica Janka Sernca – odvodnjavanje ceste v celotni dolžini (Mestna občina Maribor)

2004 Spodnjevaška pot – čiščenje obcestnega jarka zaradi poplavljanja njiv (Mestna občina Maribor)

2005 Razvanjski potok – poglobitev ob cesti Ob jezgonu (Vodna skupnost Drava)

AVTOBUSNA POSTAJALIŠČA – JAVNI PREVOZ

1953 redna avtobusna proga, ki jo je odredil Mestni ljudski odbor na zahtevo krajanov

1977 avtobusne čakalnice – iz sredstev KS in podjetja Transom so kupljene 4 aluminijaste avtobusne čakalnice

1995 zamenjava aluminijastih avtobusnih postaj z brunaricami

2002 zamenjava 1 avtobusne čakalnice za enotno stekleno kot v Mariboru

2004 zamenjava še 2 avtobusnih čakalnic za steklene (pri Gasilskem domu-Domu krajanov in pri Primatu na koncu vasi)

POKOPALIŠKA DEJAVNOST

1978 razširitev pokopališča – Alojzija Mandl se odpove delu svojega zemljišča za potrebe pokopališča

1978 oprema za potrebe pokopališke dejavnosti – nov vozček

1982 mrliška vežica – v letu 1976 sprejet sklep o gradnji (samoprispevek krajanov). V letu 1982 je zgrajena z dvema poslovnima prostoroma in pripadajočimi prostori.

1997 obnova mrliške vežice – obnova in zaščita lesenih oblog ter oplesk strehe kritine

1997 ažuriranje seznama najemnikov grobov in prehod na letno obračunavanje najemnin za grobove

1998 razširitev pokopališča – dokupljeno je zemljišče za potrebe razširitve pokopališča (prispevek občanov)

1999 izgradnja opomega zidu ob novem delu pokopališča in ograja (iz sredstev za najem grobov)

1999 izdelava vhodnih vrat na pokopališče (iz sredstev za najem grobov in sredstev KS)

2000 večja vzdrževalna dela na mrliški vežici – vrata, stroповi, žlebovi ter opleski

2001 dodatna zasteklitev mrliške vežice

2001 sanacija opečnega zidu na pokopališču

2003 izgradnja opomega zidu na spodnjem delu pokopališča in namestitev nove ograje

2003 urejen vodovodni priključek na mestni vodovod in s tem omogočena nemotena oskrba z vodo za potrebe pokopališča

2004 razširitev pokopališča – izvedene so aktivnosti za pridobitev zemljišča za potrebe pokopališča in parkirišča (podpis notarskega zapisa)

2005 delna ureditev parkirišča – gramoziranje in aktivnosti za pridobitev sredstev za odkup.

DRUŽBENE DEJAVNOSTI

1961 izgradnja Doma krajanov in Gasilskega doma. Zgrajen je na temeljih Zadružnega doma s samoprispevkom in prostovoljnim delom krajanov. Izgradnjo je sofinancirala tudi občina Tabor.

1971 zgrajena samopostrežna trgovina – zgradila jo je Veletrgovina Prehrana. Do takrat je bila trgovina v zasebni hiši pri Lebeju.

1973 izgradnja Doma Društva za telesno kulturo Partizan Razvanje. Gradnja je potekala 16 let. To je bil prvi dom za telesno kulturo na Štajerskem po II. svetovni vojni. Zgrajen je s prostovoljnim delom in le malim deležem občine.

1973 prenova OŠ je bila financirana iz I. občinskega samopriskpevka. Centralno kurjavo pa je financirala matična šola.

1979 izgradnja vrtca – enooddelčnega na šolskem zemljišču. Izgradnja je financirana iz občinskega samopriskpevka in s prostovoljnim delom krajanov, predvsem gasilcev.

1984 dograditev Gasilskega doma z garažami in sejno sobo ter pripadajočimi prostori (WC, skladišče in drugo).

1997 dozidava vrtca - iz občinskih sredstev je uspela zaradi pritiska krajanov in prostorskih težav (kuhinja in dodatni oddelek)

2002 obnova OŠ – celotna obnova šole z zamenjavo vseh instalacij, pridobitev dodatne učilnice, knjižnice in nove razdelilne kuhinje (Mestna občina Maribor)

2003 izgradnja Doma Društva upokojencev do IV. gradbene faze v podaljšku telovadnice Športnega društva (prostovoljno delo članov društva, prispevki krajanov v obliki lesa ali drugih sponzorstev)

2004 Dom krajanov-Gasilski dom – večja vzdrževalna dela (zamenjava oken, vrat, barvanje fasade in drugo)

KULTURNI RAZVOJ

Po otvoritvi Doma krajanov 1961. leta so se odprle vse možnosti za razmah kulture. Pomembno vlogo pri tem je imela OŠ, ki je s svojimi nastopi obogatila to dogajanje.

Pomembna obogatitev kulturnega dogajanja v kraju je nastopila s prihodom g. Franca Tobiasa, ki je v letu 1979 organiziral kiparsko kolonijo – oblikovanje v lesu (kipi še sedaj krasijo kraj).

V letu 1981 je organiziral srečanje slikarjev, ki so del svojih izdelkov podarili kraju. Sledila je tudi likovna kolonija. Dela iz kovine, ki so nastala v l.1985 na kiparskem srečanju so prav tako razvrščena po naselju.

ZGODOVINA ŠOLE V RAZVANJU (1985–2005)

V šolskem letu 1985/86 so bili na podružnični šoli v Razvanju štiri oddelki s 74 učenci od 1. do 6. razreda. V tem letu so na šoli poučevali Heda Uran, Zora Mladenovič in vodja podružnice Vlado Šuster.

V šolskem letu 1986/87 je podružnično šolo obiskovalo 74 učencev, ki so bili zbrani v štirih oddelkih. Kadrovska zasedba je bila nespremenjena.

Prenovljena razvanjska šola

Od l. 1983 pa smo ponosni tudi na bogato karnevalsko dejavnost, ki pa je žal začela zamirati. Podobno usodo je doživelo tudi lutkarstvo.

Tudi v letošnjem letu se bomo ob prazniku kraja srečali s slikarji.

Nastopi mladih talentov ob 100 obletnici OŠ ter pestro dogajanje v DU Razvanje – pevski zbor, ročnodelska sekcija in drugo, pa kulturno dogajanje le bogatijo. Na pomoč pa nam priskoči tudi dramska skupina iz Hoč.

Vlado Šuster in Srečko Šparaki

V šolskem letu 1987/88 se je upokojila kuharica in čistilka Ana Šuster. V tem šolskem letu je šolo obiskovalo 68 učencev.

V šolskem letu 1990/91 sta bila na šoli dva oddelka (3. in 4. razred). Poučevali sta Heda Uran in Marija Lobnik.

V šolskem letu 1992/93 je bil v Razvanju le en razred (4.), ki ga je poučevala Brigita Trinko.

V šolskem letu 1993/94 je bil na šoli samo en oddelk 1. razreda, ki ga je poučevala Ida Pušnik.

Tudi v šolskem letu 1994/95 je bil na šoli le en oddelk drugega razreda, ki ga je vodila Ida Pušnik. To je bil edini oddelk, zato je bilo v šolsko kroniko zapisano: „V Razvanju si želimo zagotoviti večje število otrok in boljše pogoje za pouk.“

V šolskem letu 1995/96 je obiskovalo šolo v Razvanju obiskovalo 28 otrok. Poučevale so Simona Hartman, Marija Lobnik in Brigita Trinko.

V šolskem letu 1996/97 so v treh oddelkih (prvi, drugi in tretji razred) poučevale Simona Hartman, Marija Lobnik in Simona Debeljak.

V šolskem letu 1997/98 je obiskovalo 1., 2. in 3. razred 38 učencev.

V šolskem letu 1998/99 je bilo vključenih 50 učencev v oddelke od 1. do 4. razreda.

Šolska stavba je bila tako dotrajana, da je že kar klicala po obnovi. Občinski moške so se odločili za obnovo in v letu 2000 je bil izdelan projekt za obnovo in za prizidek k šoli. Z deli popolne prenove so pričeli v spomladanskih mesecih leta 2001. Prava gradbena dela so se začela 5. avgusta 2001 in so do otvoritve, v mesecu februarju 2002, zahtevala veliko angažiranosti vodstva šole, predvsem ravnateljice Marte Otič. Zato se je v šolskem letu 2001/02 začel pouk za učence iz Razvanja v nadomestnih prostorih vrtca v Metelkovi ulici. V 4 oddelke je bilo vključenih 50 učencev.

18. 12. 2001 je bil izveden tehnični pregled in prevzem obnovljene šole v Razvanju. Po novem letu, natančneje 3. januarja 2002, so se učenci preselili v lepo prenovljeno šolo.

Otvoritev obnovljene šole Staneta Lenardona v Razvanju je bila 7. 2. 2002.

24. aprila 2003 je bilo na podružnični šoli v Razvanju še posebej slovesno, saj so učenci in učitelji podpisali EKO LI-STINO in se tako pridružili ostalim EKO ŠOLAM.

V šolskem letu 2003/04 je obiskovalo podružnično šolo v Razvanju 64 učencev.

V šolskem letu 2004/05 so bili v šoli 4 oddelki od 1. do 4. razreda. Šolo je obiskovalo 55 učencev. V okviru praznovanja **120 LET PODRUŽNIČNE ŠOLE V RAZVANJU** so bile orga-

Prenovljeno šolo je svečano odprl in jo predal svojemu namenu Boris Sovič, župan mesta Maribora

nizirane športne in kulturne prireditve. Osrednja prireditev je bila v petek, 19. 11. 2004 v Domu krajanov v Razvanju. Prisostvovali so tudi učitelji in drugi delavci, ki so v preteklosti živeli s to šolo.

Navzoče je pozdravil tudi župan MO Maribor Boris Sovič. Na prireditvi sta se predstavila otroški in mladinski pevski zbor pod vodstvom zborovodkinje Metke Kuraj.

K pestremu in zabavnemu kulturnemu programu, v katerem so nastopali učenci podružnične šole, so pripomogli tukajšnji učitelji: Miranda Irgolič, Marjetka Goljat, Natalija Zimet, Mojca Vinko, Boris Györköš.

Marta Otič
Boris Györköš

V prazničnih dneh so učenci sodelovali pri kulturnem programu v Domu krajanov Razvanje

Otrok ni odrasel človek v miniaturni. Otroci gledajo, mislijo in čutijo na svoj način. Narava hoče, da so otroci prej, preden postanejo odrasli. Otrok se upira, če ne upoštevamo njegovih naravnih lastnosti in ker mu jemljemo veselje otroštva.

(Jean Jacques Rousseau)

SE PREDSTAVI...

Vrtec Razvanje je v prelepem predelu Razvanja tik ob osnovni šoli in ima veliko igrišče.

Investitor krajevna skupnost Razvanje je dobila uporabno dovoljenje za montažni vrtec 12.06.1979.

Obsegal je eno igralnico in imel samostojno kuhinjo. Vzgojno izobraževalna enota je takrat spadala pod upravo vrtca Vančka Šarha, s sedežem v Mariboru, ul. Moše Pijade 30.

Kar nekaj let so prostori ustrezali številu otrok in bili za takratne razmere dovolj veliki.

Že kar na začetku se je poleg rednega dela v vrtcu izvajala še skrajšana priprava otrok na šolo – mala šola. Pozneje je gostovala v prostorih osnovne šole Razvanje.

Po osamosvojitvi Slovenije pa so se začele razmere v vrtcu spreminjati. Iz dneva v dan je bilo večje povpraševanje po varstvu otrok. Kmalu so potrebe prerasle zmoglosti za vključitev vseh otrok v vrtec. Z enim oddelkom smo zato gostovati v osnovni šoli, ki nam je v ta namen odstopila prostor.

V šolskem letu 1997/1998 je sanitarna inšpekcija izdala odločbo da se ukine oddelke vrtca, ki je gostoval v osnovni šoli Razvanje. Ob nastali problematiki je stekla širša akcija proti zapiranju oddelka in prevozu otrok v Maribor.

Takrat so, najprej starši vpisanih otrok, pozneje pa krajani in krajevna skupnost Razvanje s predsednikom Valterjem Donikom in podpredsednikom Rudijem Ternjakom, pokazali veliko složnost in moč v želji, da v našem kraju ohranijo vrtec.

V tem času so se na veliko zapirali oddelki po celi Sloveniji in nelogično je bilo, da bi se kje gradili dodatni oddelki.

Pa vendar smo uspeli in dobili nov večji in lepši vrtec, ki je takšen še danes.

Vrtec, s svojo prepoznavno modro barvo, ima dva oddelka. V njem so zajeti otroci od drugega leta starosti pa do vstopa v šolo. Za vrtcem je veliko, lepo zeleno igrišče, opremljeno z igrali. Imamo samostojno kuhinjo, ki pripravlja kosila tudi za osnovno šolo.

1. januarja 2000 je vrtec Vančka Šarha prenehal samostojno delovati. Priključili so nas vrtcu Jožice Flander. Naša uprava

je na Fochovi 51 v Mariboru. Ravnateljica Irena Čuruvija poskrbi za vse naše potrebe.

KAJ V VRTCU DELAMO?

V vrtcu izvajamo delo po kurikulumu za vrtece, ki pomeni strokovno podlago za naše delo.

Poleg igre, ki je ni nikoli dovolj spoznavamo okolje, naravo. Pri umetnosti veliko rišemo, plešemo in pojemo. Radi telovadimo, se preizkušamo v raznih gibalnih spretnostih. Pri družbi spoznavamo ljudi in njihove navade ter običaje. Na jezikovnem področju slišimo veliko pravljic, zgodb in se radi pogovarjamo. Pri matematiki pa štejemo, sestavljamo, dodajamo...

Poleg rednega dela izvajamo še obogatitvene programe: lutkovna sekcija, bralna značka Palček braleček, športna značka Zlati sonček.

Sodelujemo z organizacijami v kraju in se vsako leto krajnom predstavimo s kakšnim nastopom. Ob novem letu povabimo medse otroke, ki vrtca ne obiskujejo.

S starši se srečujemo vsakodnevno, pripravimo pa jim še različna srečanja: jesenski piknik, novoletni pohod z lučkami, pomladno srečanje, zaključno srečanje.

Zelo smo veseli, da se starši in sorodniki udeležijo teh srečanj v tako velikem številu. Srečanja pripomore k boljšemu medsebojnemu spoznavanju in nas kot krajane tudi družijo.

Otroci in delavci vrtca se imamo lepo, saj nas veže prijateljstvo, otroški smeh in radosti. Vsi skupaj smo ena velika družina. Družina, ki živi v našem Razvanju.

Bojana Vidovič

Vrtec v Razvanju

Preko 100 let v službi ljudstva

Prostovoljno gasilsko društvo Razvanje je leta 2004 praznovalo 100-letnico uspešnega delovanja. Je najstarejša organizacija v krajevni skupnosti. Prebrodili smo težave prve in druge svetovne vojne, sistem socialistične ureditve ter osamosvojitveno vojno leta 1991. Mnogo naših operativnih članov poseduje državna odlikovanja za zasluge.

Ob praznovanju 1000-letnice Razvanja, leta 1985, je gasilsko društvo odigralo pomembno vlogo. Lahko poudarimo, da se v Razvanju nič ne zgodi brez gasilcev. Delovanje gasilskega društva se ne odraža samo na področju varovanja pred požari in drugimi elementarnimi nesrečami, ampak igra pomembno vlogo na področju družbenih in družabnih dejavnosti v kraju ter v bližnji okolici.

Gasilska društva so posebnost, saj pri delovanju le-teh ne gre le za pogum, spretnosti in znanje, kako se upreti naravnim ali drugim nesrečam, gre tudi za plemenito in humano idejo, kako obvarovati ne le imetja, temveč predvsem človeka oziroma njegovo življenje. Gasilci Razvanja so to nalogo zelo uspešno opravljali skozi vse generacije v 100-letni zgodovini društva. V zadnjih desetletjih pa se je z razvojem spremenila gasilska oprema, kar zahteva boljšo usposobljenost za uspešno delo v gasilskih akcijah.

Lep gasilski dom je zrcalo kraja. Sodobna gasilska oprema ter stalna strokovna pripravljenost gasilcev pa dajeta občutek varnosti krajanom Razvanja in širše okolice. Gasilci Razvanja se s tem lahko pohvalimo, na kar smo seveda tudi ponosni, k temu vsemu pa je pripomoglo tudi veliko razumevanje krajanov pri podpori gasilski organizaciji.

Gasilsko društvo Razvanje ves čas svojega delovanja skrbi za strokovno in tehnično dobro gasilsko službo. Vse naloge, ki jih opravljamo skupaj z doseženo strokovnostjo, usposobljenostjo in veliko mero nesebičnosti ter požrtvovalnosti, so porok, da bomo gasilci storili vse, da bi preprečili ali vsaj ublažili posledice požarov in drugih nesreč v kraju in bližnji okolici.

Ker je bila celotna zgodovina delovanja PGD Razvanje obdelana in prikazana v BILTENU ob 100-letnici društva, je smotno malo bolj podrobno obdelati zadnjih 20 let, to je od praznovanja 1000-letnice (od prve pisne omembe kraja Razvanje) do danes. Po praznovanju prvega krajevnega praznika ob 1000-letnici smo gasilci Razvanja uspešno izpolnjevali zastavljene cilje.

Pomembnejše naloge novejšega obdobja:

- 1985
 - dogradili smo prizidek – spodnji prostori so garaže gasilskih vozil, zgornji pa so sejna soba, sanitarije in arhiv društva.
- 1990
 - krst in predaja namenu kombiniranega gasilskega vozila IVECO-MAGIRUS (5000 l vode, 250 l penila, dvizni top in ostala sodobna oprema)
- 1994
 - krst in predaja orodnega gasilskega vozila MERCEDES MB 100 D (za prevoz posadke in opreme)
- 1995
 - delno popravilo strehe na domu
- 1996
 - posodobitev centralnega ogrevanja
 - v gasilskem domu prehod na kurilno olje, zamenjava peči, instalacij, gorilnik in rezervoarji za olje ter elektroinstalacija
 - prekritje strehe na gasilskem domu
- 1998
 - nabava ter montaža novih garažnih vrat in oken
 - krst in predaja namenu terenskega gasilskega vozila HUNDAI-Galoper (pogon na vsa kolesa, priključek za prikolico ter opremljen s sredstvi za hitro intervencijo.
 - povezava obeh siren med seboj ter dodatna sirena povezana s centrom za obveščanje v MB
- 1999
 - celotna adaptacija dvorane, hodnika in sanitarij
- 2000
 - zamenjava žlebov odtokov
 - krovna dela na strehi gasilskega doma
- 2001
 - celotna ureditev hišniškega stanovanja
- 2003
 - povišanje garažnih vrat, priklop vode na mestni vodovod in ureditev kanalizacije za odpadne vode ter popravilo asfalta.
- 2004
 - krst in predaja namenu sodobnega kombiniranega gasilskega vozila RENAULT-midlum (pogon na vsa kolesa, sistema za vodo in penilo, visokotlačna črpalka, dvoje brzo hodnih cevi ter ostala sodobna oprema)
 - nabava in montaža državnega mehanizma v stolpu

Požrtvovalni člani Prostovoljnega gasilskega društva

2005

- krst in predaja namenu orodnega gasilskega vozila RENAULT – Trafic (za prevoz posadke in opreme)
- nabava avtoprikolice za prevoz motorne brizgalne ter potrebne opreme.

Vsa leta smo nabavljali potrebna orodja, opremo ter tudi osebna zaščitna sredstva potrebna za različne akcije.

Ob naštetih pridobitvah naj omenim, da je bilo zato potrebnih preko 100 milijonov SIT in na tisoče prostovoljnih ur.

Poleg omenjenega pa ne smemo pozabiti na razne tečaje, vaje, tekmovanja ter usposabljanja, ki so terjala tisoče ur in le

del teh naporov je viden v priznanjih, odlikovanjih in pokalih, ki so v sejni sobi društva.

Prvotni pomoči gasilcev ob požarih in drugih elementarnih nesrečah smo dodali še pomoč ljudem ob smrti. Krajanje radi plačajo podporno članarino, vsako leto pa se razveselijo tudi našega koledarja, ki ga prinesemo v vsak dom.

Na prehojeno pot smo lahko ponosni. Društvo je ves čas obstoja izpolnjevalo svoje poslanstvo, hkrati pa je povezovalo krajanje pri kulturnozabavnih prireditvah in sodelovalo z vsemi organizacijami v kraju.

Vsa leta smo bili na preži in usposabljanju, da se lahko spopademo s človekovim sovražnikom ognjem in drugimi nesrečami in da priskočimo na pomoč KOMURKOLI, KJERKOLI IN KADARKOLI je to potrebno.

Nenehno smo se usposabljali in dopolnjevali našo opremo, da bi v akcijah bili čim bolj uspešni.

V PGD Razvanje vzgajamo obetaven podmladek, kar prinaša med nas optimizem.

Delo z mladimi je prednostna naloga našega društva, kar pa zahteva posebne metode. Pravi gasilec je le tisti, ki je izšel iz pionirskih vrst. Že od mladosti je spremljal dela in naloge starejših gasilcev, se jih počasi navajal ter jih sprejemal za svoje. Starejši gasilci pa moramo paziti, da smo vzor mladim v vseh pogledih: v obnašanju, pri delu in vedenju. Tako novinec v odraslem obdobju svoje znanje le še strokovno dopolni, saj je že seznanjen z okoljem, nalogami in delovnimi navadami, kakor tudi z uporabo sodobne gasilske tehnike in opreme. Delo z mladimi se prične z oblikovanjem pionirskih tekmovalnih desetih. To je pestro, a zahteva posebne metode, da mladi sprejmejo gasilsko delo za svoje. Ko to dosežemo, se ni treba bati, da z dobrimi vajami ne bi dosegli odličnih rezultatov na tekmovanjih.

Mladi so dobili na občinskih regijskih in državnih tekmovanjih že številna priznanja. Tega smo zelo veseli. Danes ni lahko pri-

dobiti v gasilske vrste otroke, toda kljub težavam nam to uspeva. Redno tekmuje s pionirsko moško desetino, nekaj let smo tekmovali s pionirsko žensko desetino, ki pa je prerasla v mladinsko, v kateri je dosegla številna visoka priznanja in pohvale.

Prihodnost gasilskega društva sloni na mladih. Najti bomo morali načine, tudi z vašo pomočjo, kako priti do mladih in jih prepričati, da je naše poslanstvo vredno truda in odrekovanja, saj delu gasilskih organizacij doma in v svetu dajejo vedno večji pomen in ceno. Dogodki v svetu so pokazali, da se najbolj uspešno borijo proti nesrečam dobre gasilske organizacije. Tega ne more zamenjati nobena moderna vojska in visoka tehnika, zato so potrebni sposobni in požrtvovalni ljudje v gasilski organizaciji.

Velika podpora krajanov Razvanja našemu društvu se odraža tudi z njihovimi prostovoljnimi prispevki za naš razvoj. To je tudi del spodbude članstvu, predvsem pa dolgoletnemu uspešnemu vodstvu, da s svojo prostovoljno in požrtvovalno dejavnostjo nadaljuje. Sedanje vodstvo pa mora poskrbeti tudi za nove generacije, ki bodo uspešno nadaljevale naše delo.

Ob koncu pa bi želel poudariti, da so naši dosežki naš ponos in da le skupno delo vseh društev in organizacij prinaša kraju napredek.

Podpredsednik PGD Razvanje
Valentin Hren

Vozni park
Prostovoljnega gasilskega društva
Razvanje

Predstavitev delovanja Krajevne organizacije Rdečega križa

Največ je vredno to, da smo ljudje! In ljudje si moramo med seboj pomagati. Pomagati zato, ker nam je tesno pri srcu, kadar vidimo sočloveka v stiski. Pomagati zato, da bomo lahko na naši Zemlji vsi živeli lepo, zdravo in srečno življenje. Danes je v veliko družino svetovne organizacije Rdečega križa včlanjenih 97 milijonov članov v 178 državah sveta. Vsi so zmeraj pripravljeni pomagati sočloveku v različnih stiskah. Da si bomo ljudje na svetu lažje pomagali, so leta 1863 ustanovili Rdeči križ, mednarodno organizacijo za pomoč vsem ljudem v stiski. Ustanovitelj je bil Švicar Henry Dunant.

Pred 76 leti, točno 2. junija 1929, so v Mariboru ustanovili slovenski Rdeči križ. Že dvanajst let kasneje pa je to mesto in z njim vsa Slovenija in Evropa bila vpletena v morečo drugo svetovno vojno.

Potrebe po socialni in medsebojni pomoči so bile ogromne, zato so 18. junija 1944 v Gradcu v Beli Krajini obnovili Rdeči križ Slovenije, ki deluje po sedmih temeljnih načelih:

- humanost,
- nepristranskost,
- nevtralnost,
- neodvisnost,
- prostovoljnost,
- enotnost in
- univerzalnost.

Rdeči križ pomaga ljudem v stiski ne glede na raso, spol, politično, versko ali kakršnokoli drugo prepričanje. V Sloveniji je v nacionalnem društvu več kod dvestotisoč članov.

Problemi so tukaj, zdi se nam, da jih je vsak dan več. Številnejši postaja sloj ljudi, ki enostavno ne zmorejo več zadostiti potreb s tistim, kar imajo. Otrok je vedno manj, starejših pa vedno več. V vrtcih in šolah to spremembo že temeljito občutijo. Spremembe so vidne tudi v zdravstvenem in pokojninskem zavarovanju. Jutri pa bo kar naenkrat premalo tistih, ki bi naj ustvarjali in preveč onih, ki bodo želeli uživati sadove svojega preteklega dela, svojo starost. Demografske spremembe ob nizki rodnosti nas bodo hudo bremenile. Sloj tistih, ki postajajo vse premožnejši, pa je še tako mlad, da ne čuti tiste odgovornosti.

Delovanje KORK Razvanje sega v 47. leto prejšnjega stoletja. Ustanovitelj in tudi trideset let predsednik je bil Anton Lobnik,

tajnica učiteljica Katka Lazar, blagajničarka Marija Šeneger, predsednica nadzornega odbora učiteljica Ivanka Rečnik. Leta 1953 je blagajniško poslovanje prevzela Marija Štancer, ki je vestno in z vso odgovornostjo opravljala to delo do letošnjega leta, torej več kot petdeset let. Leta 1974 je tajniško delo prevzela Marija Lobnik. Enaindvajset let je bil predsednik Silvo Štancer. Po njegovi smrti ga je nasledila Marija Lobnik. V sedanjem odboru opravlja tajniške posle Irena Visočnik, blagajniške pa Zlatka Fošnarčič. Predsednik nadzornega odbora je že dvajset let Vlado Šuster.

Pomoči potrebnih ljudi je še vedno veliko, mnogo je stisk ter žalostnih usod posameznikov in družin. Zato smo naše delovanje namenili predvsem socialni dejavnosti in izvajanju raznih humanitarnih programov.

Predstavila bi delovanje za več kot trideset let:

- Sodelovali smo pri fluorografiranju občanov.
- Pomagali pri izvedbi občinskega tekmovanja ekip prve pomoči.
- Organizirali 12-urni tečaj za nego bolnika na domu. Tečaja so se udeležile: Andrić Milka, Balažič Marija, Eržen Marija, Farazin Rozina, Hrnčič Anka, Lobnik Marija, Marovt Olga, Ogrinc Jožica, Podjavoršek Katarina, Pravdič Mica, Štancer Marija in Uran Hedvika.
- Organizirali smo zdravniška predavanja (v šoli).
- Sofinancirali smo ogrevanje prostora, kjer je bila otroška posvetovalnica.
- Udeležili smo se seminarja "Program širjenja znanj za prostovoljce" v Ljubljani.

Organizirano merjenje krvnega tlaka.
Od leve: Angela Nerat, Marija Štancer, Matilda Lazar

- Enaindvajset let že upokojeni medicinski sestri Angelca Nerat in Tilka Lazar merita krvni tlak vsak prvi četrtek v mesecu od 15. do 17. ure v prostorih ŠD Razvanje. Pomaga jima Marija Štancer. Dvakrat letno merimo tudi holesterol in krvni sladkor. Ugotovljamo, da ljudje radi prihajajo k meritvam in tako preventivno sami poskrbijo za svoje zdravje. Ob ugotovljenih povišanih vrednostih, ki se ponavljajo večkrat, jim svetujejo naj obiščejo zdravnika.
- Vsako leto sofinanciramo klimatsko zdravljenje otrok, ki izhajajo iz socialno ogroženih družin in so zaradi bolezni prepotrebni letovanja na morju.
- Enkrat letno v maju zbiramo rabljena oblačila in obutev.
- V nujnih primerih smo priskrbeli tudi ozimnico (krompir, jabolka, drva).
- Velikokrat smo nabavili prehrabne pakete.
- Za nepokretno bolnico smo kupili posteljino.
- Družinam v stiski smo nudili skromno enkratno denarno pomoč.
- Pomoč lačnim v Afriki v obliki bonov.
- Pomoč beguncem.
- Pomagali pri zdravljenju otroka v tujini.
- Pomagali družini s štirimi in družini s sedmini otroki, ko so očeta izgubili v prometni nesreči.
- Pomagali trinajstletnemu fantiču, ki boleha za cerebralno paralizo in epilepsijo.
- Pomoč slepi deklici za nabavo prilagojenega računalnika in vrsto posebnih pripomočkov.
- Pomoč deklici, ki ima Rettov sindrom in bi potrebovala primeren avto, da bi jo lahko starši dnevno vozili na razne zdravniške preglede.
- Pomagali smo družini v stiski, ki ji je požar uničil stanovanje. Uničena so bila tudi vsa oblačila in večina šolskih potrebščin.
- Pomagamo pri elementarnih nesrečah. Nudili smo denarno pomoč prizadetemu prebivalstvu ob potresu v Črni gori, v Logu pod Mangrtom, Posočju in ob katastrofalni naravni nesreči v JV Aziji, kjer so dosegle posledice cunamijev neslutene dimenzije.
- Učencem prvega razreda v Razvanju vsako leto v Tednu RK razdelimo brošure in slikanice s poučno vsebino.
- Vsako leto finančno podpremo božično-novoletno prireditev za otroke vključno do 4. razreda.
- Skupaj z ostalimi društvi v kraju pripravimo "Srečanje starejših občanov". Saj se zavedamo, kako potrebno je, da se družimo, kajti taka srečanja prinašajo v naš vsakdanjik zadovoljstvo, ki ga človek v teh letih še kako potrebuje.

- Tradicionalna je skrb za starejše, invalide in težje bolnike, ki jih dvakrat letno obiščemo s skromnim darilom. Posebne pozornosti so deležni krajanji, ki praznujejo 90. živeljski jubilej in tisti, ki so v domu Danice Vogrinc na Pobrežju ter na Taboru, prejšnja leta še v Poljčanah in v Viltužu.

Počaščeni smo bili, da smo lahko praznovali STOLETNIČO ROJSTVA MARIJE KOSTEVŠEK. Obiskali smo jo skupaj s predstavniki KS, DU in Karitas in ob tej priložnosti zvedeli marsikaj zanimivega iz njenega življenja.

Na obisku pri Mariji Kostevšek so bili: Rudi Ternjak, Marija Lobnik, Valter Donik in Gelca Červec

Še bi lahko naštevala, saj se čez vse leto nabere veliko ur našega dela, vloženega truda in prostega časa, ki ga porabimo za dobro kraja. Odboru KORK veliko pomenijo dobri medsebojni odnosi in sodelovanje s krajanji, društvi, organizacijami in drugimi institucijami v kraju, zato večina krajanov ne zapira vrat, kadar nanje potrka člani našega odbora, ko zbiranje prostovoljne prispevke in tudi sami tu in tam stopijo do soseda, ki mu je življenje tako ali drugače obrnilo hrbet.

Ob tem seveda ne pozabljamo članov odbora, ki so del svojega prostega časa, znanja in denarja darovali za sočloveka, nekateri med njimi tudi preko 20, 30 in 50 let. Tako so prejeli:

ZLATO PLAKETO:

Anton Lobnik, Marija Štancer

SREBRNO PLAKETO:

Ivanka Rečnik, Alojzija Pahič, Marija Lobnik, Vlado Šuster, Ivan Ogrinc in Marija Lobnik

BRONASTO PLAKETO:

Hedvika Pahole, Marija Vidovič, Marica Muhič

Šport v Razvanju zadnjih 20 let

Iz DTV Partizan Razvanje se je društvo leta 1997 preimenovalo v Športno društvo Razvanje. ŠD je imelo: nogometno, košarkarsko, šahovsko, teniško in rokoborsko sekcijo.

Da je društvo uspešno delovalo in še deluje so zaslužni predsedniki: Ernest Trinko, Danilo Muhič, Stanislav Kozar, Rudolf Džerferović in Ivo Žižek.

Sedaj, ko praznujemo 1020-letnico kraja, aktivno delujeta le 2 sekciji: aikido in rokoborska, ki sta organizirani tako kot zahteva statut društva.

Do sredine 1996. leta je delovala teniška sekcija, ki je ob močni podpori krajanov in z zavzetim delom uredila teniški igrišči ter zgradila leseni bivalni objekt.

Julija 1996 se je teniška sekcija reorganizirala v samostojni teniški klub, ki je bil dolžan športnemu društvu plačevati za uporabo zemljišča na že zgrajenih objektih.

Poenetek iz leta 1990

V letu 2004 je teniški klub finančno propadel, požar je uničil objekt, dolg do ŠD je ostal neporavnan.

Nogomet je imel v Razvanju vedno močno bazo. Starejša generacija nogometašev še zdaj redno rekreacijsko igra, pojavlja pa se mlada generacija dečkov, ki zelo radi igrajo nogomet. Nekateri med njimi celo redno trenirajo v mariborskih klubih.

AIKIDO sekcija 'HAKAMA' je bila ustanovljena leta 2003 in goji borilni šport, ki temelji na samoobrambnih veščinah.

Osnovna filozofija te veščine je v striktnem pojmovanju, da aikidovec nikoli ne napada, temveč se samo brani. Brani pa se tako, da izkorišča napadalčevo energijo za lastno obrambo. Ta šport nima tekmovalnega značaja in je primeren za vse starostne skupine, za ženske in za moške.

ROKOBORSKA sekcija ima daljšo tradicijo. Sega v leto 1983, ko je krajan Razvanja, odlični tekmovalac Slavko Florjančič, ustanovil rokoborsko sekcijo. Slavko je bil trener in tekmovalac hkrati, pa tudi sponzor, saj je večino stroškov pokrival njegov gostinski lokal Škorpiljon. To so bili časi, ko je bilo v kraju med mladimi ogromno zanimanja za rokoborbo. Tekmovalci so se z vseh krajev Slovenije in iz mednarodnih turnirjev, kjer so tekmovali, vračali z medaljami in osvojenimi pokali za ekipne uvrstitve. Takrat so tekmovali: Grega Ledinek, Matjaž Beber, brata Koželj, Branko Hameršak, Jure Tretjak, Jože Bergauer, Branko Mandl, Erih in Milan Kramberger, Dušan Štiberc, Bojan Turk, Emil Lobnik, Igor Hajdinac. Med mlajšimi rokoborci so se pojavili: Simon Hazl, Denis Vrzel, Ivo Žižek, Sašo Branilovič, Tadej in Mitja Medved, Robert Hernet, Marko Horvat,

DIPLOMO OZRK Maribor:

Silvo Štancer, Julijana Cojhter, Jože Farič

PISNO PRIZNANJE OZRK Maribor:

Angelca Nerat, Tilka Lazar in Marija Štancer

Prepričana sem, da bo RDEČI KRIŽ SLOVENIJE kljub težkim preizkušnjam zaradi zlorab nekaterih ljudi in vodstva RK Slovenije, zopet cenjen in spoštovan. Preko RK bodo ljudje še zmeraj dobivali pomoč celotne organizacije in njenega dela pa ne gre soditi po nekaj ljudeh.

Ves zbrani denar od prostovoljnih prispevkov in članarine ostaja v naši KORK Razvanje, saj s tem denarjem financiramo našo dejavnost.

VEČ KOT JE V NAS PRIPRAVLJENOSTI ZA DOBROTO IN LJUBEZEN DO VSEH IN VSEGA, VEČ JE V NAS SREČE, TOPLINE IN MIRU.

Marija Lobnik

Mitja Kozar, David Ekart, Boštjan Muhič, Dejan Glavica, Davorin Turk, Simon Hmelak, Uroš Mandl, Damjan Šparakl, Jure Florjančič, Gregor Mandl, Mitja Gornik, Rok Merkuš, Jure Lah in drugi.

Leta 1992 je bil za trenerja rokoborcev angažiran Blažo Davidovski, ki je svoje ogromno rokoborsko znanje in izkušnje nekaj naslednjih let prenašal na rokoborce iz Razvanja. Naslednja leta smo imeli močnega sponzorja v podjetju KEOR, katerega lastnik je Marjan Pivec. Gospodu Pivcu se še enkrat zahvaljujemo, saj se zavedamo, da brez njegove podpore organizacijsko in tekmovalno ne bi bili tako uspešni. Obdobje od leta 1994 pa do leta 2000 je bilo za ŠD in rokoborce izjemno. Tekmovali smo v slovenski članski rokoborski ligi, kadeti in mladinci so tekmovali na evropskih in svetovnih prvenstvih, organizirali smo največja tekmovanja in tudi mnogo potovali.

Pregled najodmevnejših dogodkov:

1993 – Dortmund, SP kadeti (Hernet, Horvat, Turk, Medved T.)

1993 – Gotzis, EP mladinci (Habl, Vrzel, Žizek, Branilovič)

1994 – Budimpešta, SP mladinci (Horvat, Vrzel, Branilovič, Žizek, Habl (zbolel))

1994 – v ligi osvojili 2. mesto med ekipami.

1995 – gostili smo rokoborce iz ZDA. Pri nas so ostali 10 dni. Razkazali smo jim Slovenijo. V Grosuplju, Lenartu in Hočah smo imeli 3 dvoboje.

1995 – v maju so naši rokoborci tekmovali v 3 zveznih državah ZDA (New York, Pennsylvania, New Jersey). Ekipo so

spremljali trije novinarji in predstavnik KEOR. Turneja je bila zelo uspešna, saj so kot ekipa na turnirju v Garden State v GR slogu osvojili 1. mesto in velik pokal.

1995 – Budimpešta, SP za kadete (Hernet, Medved M.)

1996 – ponovno smo gostili mlade rokoborce iz ZDA, tokrat iz Nove Mehike

1996 – Rokoborska zveza je ŠD Razvanje zaupala izvedbo Svetovnega prvenstva za kadete v rokoborbi v GR stilu. Izbrana je bila takrat nova dvorana Univerzitetnega športnega centra. Vse leto 1996 in vse do 10. julija 1997, ko se je SP začelo, smo se za prvenstvo tehnično, organizacijsko in tekmovalno pripravljali. Iz Razvanja so nastopili: Šparakl, Pukl, Florjančič, Medved M. Organizacijski odbor je štel 80 ljudi. Glavno breme organizacije so nosili: Marjan Mlaker – tedanji predsednik RZS, Drago Žizek, Slavko Florjančič in Stanislav Kozar. V veliko pomoč so nam bili krajani Razvanja in se vsem, ki so kakorkoli pomagali, še enkrat zahvaljujemo.

Na SP je prišlo 43 držav z več kot 250 tekmovalci. Najboljša slovenska uvrstitev je bila 7. mesto Miholiča, najboljši Razvančan je bil Jure Florjančič na 11. mestu

1996 – pri nas je začel delati trener iz Moldavije: Stoianov Dimitri

1996 – Habl in Garbus sta bila na pripravah z moldavskimi rokoborci v Moldaviji – Kišinjevu.

1998 Bruselj – NATO turnir

Posnetek iz leta 1994

V tistem času je Slovenija ravno vstopila v 'Partnerstvo za mir'. Vojaški ataše v Bruslju Kocbek je uredil, da je nastopila tudi naša ekipa. Med 12 ekipami smo bili tretji. Med posamezniki sta 2. mesti dosegla Hernet in Gomboc, tretji je bil Jure Florjančič, peti pa Pukl. Kot zanimivost: spali smo v vojaški bolnici. Za nas je skrbela vojska.

1998 - Pretoria, Južnoafriška republika – SP za kadete (Florjančič Jure – 9. mesto)

1999 – Danska – SP za kadete (Jure Florjančič – 13. mesto).

1999/2000 – po vseh osvojenih drugih mestih smo končno postali ekipni državni prvaki. Pokal smo podarili KEOR, čeprav tisto leto ni bil več naš sponzor

2000 – spomladi je 17-članska ekipa tekmovalcev in spremljevalcev odpotovala na 3-tedensko turnejo v ZDA. Izhodišče nam je bila zvezna država New Mexico z mestom

Grants, od koder je bil naš gostitelj in organizator Rusty Davidson. V teh treh tednih smo prepotovali 4000 km po treh zveznih državah: New Mexico, Kolorado, Wyoming. Spali smo pri družinah ali v telovadnicah in spoznavali gostoljubnost Američanov. Sodelovali smo pri šolskem pouku, skuhalo in pogostili smo z našo hrano gostitelje, ogledali smo si indijanski rezervat Acoma Indijancev, svetovno znano puščavo White Sands, obiskali smo podzemno jamo v Carlsbadu (večja od Postojnske jame), bili smo v mestu Roswel, kjer so zajeli vesoljce. Starejši udeleženci so spoznali, koliko orožja imajo Amerikanci doma in so ga na lovu tudi preizkusili. Na poti proti Wyomingu smo se ustavili v znanem mestu Santa Fe (znan iz kavbojskih filmov), kjer nas je v parlamentu sprejel guverner Nove Mehike. Ustavili smo se tudi v Koloradu, v mestu Colorado Springs v olimpijskem centru, kjer se ameriški športniki pripravljajo na velika tekmovanja. Vtisi so bili izjemni. Cilj potovanja je bilo mesto Laramie na jugu Wyominga. Tu smo sodelovali na velikem zveznem rokoborskem tekmovanju za kadete, mladince, mladinke in člane. Naši tekmovalci so sodelovali samo v GR stilu. O velikosti tekmovanja pove dejstvo, da so tekmovali na 12 blazinah naenkrat. Vidni rezultat smo dosegli med mladinci: Jure Florjančič 2. mesto, Nusret Hasani 1. mesto, med člani Ivo Žižek 3. mesto.

2001 težave z Rokoborsko zvezo Slovenije, ki je nekatere klube neupravičeno kratkomalo izločila iz zveze – tudi nas.

2001 Sprejete so bile smernice, da poživimo delo z mladimi ter izboljšamo strokovnost naših vaditeljev in trenerjev. Ustanovili smo rokoborske krožke po šolah: Rače, Fram, Radvanje, Selnica ob Dravi in Hoče.

2003 Rostov na Donu, Rusija – SP mladinci (Kmetec)

2004 Murska Sobota - EP mladinci (Kmetec)

2005 Stanje, ko proslavljamo 1020-letnico RAZVANJA je pri rokoborcih naslednje: imamo 39 tekmovalcev (člani 6, mladinci 5, kadeti 4, dečki 22, mladinka 1, deklica 1; minimalne a stalne finančne prilive, 3 izšolane vaditelje in 3 trenerje. Vse od leta 1996 je športna dvorana odprta tudi za zunanje uporabnike. Kot upravljalci objekta smo veseli, da objekt 'živi' in da ga uporabljamo za rokoborbo, aikido, aerobiko, odbojko, košarko, mali nogomet, za šolsko telovadnico in za splošno rekreacijo najmlajših .

Leta 2006 bomo v Razvanju praznovali 75-letnico organiziranega športa. Za to priložnost bo izdan poseben športni bilten.

Drago Žižek

Društvo upokojencev Razvanje

NASTANEK DRUŠTVA

Ko smo leta 1985 sestavljali in pisali knjižico ob 1000-letnici kraja Razvanje z naslovom RAZVANJE SKOZI 1000 LET, o DRUŠTVU UPOKOJENCEV RAZVANJE v brošuri ni bilo niti besedice in to iz preprostega razloga: DRUŠTVA UPOKOJENCEV v Razvanju takrat sploh še ni bilo. Bil je to čas, ko so bili upokojenci v kraju dokaj maloštevilni. Včlanjevali so se v sosednja upokojenska društva: Hoče, Maribor-Tabor in Maribor-Center.

Bil pa je takrat čas, ko so ob rednih avtobusih na progah št. 11 (Razvanje) in 13 (Pohorski dvor) v zgodnjih jutranjih urah vozili še dodatni avtobusi v Elektrokovino, Tovarno avtomobilov. Jutranji avtobusi so pričeli voziti že ob 5. uri zjutraj. In glej, vsi so bili polni potnikov, delavcev, ki so odhajali na delo. Na avtobusih je bila gneča, posebno ob konicah, tako na voznjah v mesto in iz njega. Vsako jutro so me zbudili koraki ženskih čevljev, ki so peketali po pločniku, ko so njihove lastnice hitele, da ne zamudijo avtobusa. Zbudili so me tudi jokajoči otroci, ki so jih njihovi starši morali zbuditi že zgodaj zjutraj in jih pripeljali do vrta, da bi sami lahko prišli pravočasno na delo.

Sliši se kot pravljica, ki se začenja z besedami: nekoč je bilo..., vendar gornji opis ustreza resnici tistega časa.

Vsega tega danes ni več. Nič več ni polnih avtobusov, na katerih bi bila gneča, nič več ni peketajočih korakov po pločniku, nič več ni otroškega živžava v zgodnjih jutranjih urah. V daljših časovnih intervalih vozijo polprazni avtobusi. Zato pa je več osebnih avtomobilov na cesti, v urah, ko pripeljejo starši otroke v vrtec ali šolo, je tam gneča pri parkiranju. Peš pa v vrtec ali šolo tako ne pride skorajda nihče več.

Da da, marsikaj se je od takrat do danes spremenilo, marsikaj je drugače kot je bilo. Je bolje, je lepše? Kdo ve, kdo ve!

Osamosvojitve nam je prinesla velike preobrate. Ti niso potekali samo na državnem in političnem nivoju. Največje spremembe so nastale na gospodarskem in zaposlitvenem področju. Z uvedbo tržnega gospodarstva so morala nekonkurenčna podjetja zapreti svoja vrata. Tako se je zmanjševalo število zaposlenih. Mnogi so se upokojili, nekateri tudi predčasno.

Tako je število upokojencev naglo naraščalo. Novi upokojenci so bili vse mlajši (dokupi pokojninske dobe, beneficirana delovna doba ipd.), imamo 50-letne ali še mlajše upokojence.

Tudi pri nas v Razvanju je bilo tako. Nekoč smo si upokojenca, upokojenka, predstavljali kot starejšo, sivolaso osebo,

Posnetek zadovoljnih udeležencev enega izmed mnogih izletov

sedaj pa so med upokoјence prihajali tudi tisti, ki so bili še vitalni, delovno sposobni, ki jih teža let še ni bremenila.

Ko smo tako opazovali vse spremembe tistih let, smo pričeli razmišljati o samostojnem, lastnem DRUŠTVU UPOKOJENCEV RAZVANJE. Imenovan je bil iniciativni odbor za ustanovitev društva, ki naj bi opravil vse potrebne priprave, administrativne in organizacijske in po končanih pripravah naj bi sklical USTANOVNI OBČNI ZBOR. Priprave je vodil Franc HERNET, ki je kasneje, leta 1997, postal tudi častni član društva.

USTANOVNI OBČNI ZBOR je bil izveden 26. marca 1993. Zbralo se je 88 upokoјenk in upokoјencev, ki so na zboru sprejeli

- sklep o ustanovitvi DRUŠTVA UPOKOJENCEV RAZVANJE
- izvolili so izvršni in nadzorni odbor
- sprejeli in potrdili so pravila društva, ki smo jih kasneje dopolnjevali, spreminjali.

Prvi predsednik je postal Rudi TERNJAK, tajnica Marija GREIF in blagajničarka Danica MLAKAR.

Kmalu po občnem zboru smo po Zakonu o društvih društvo tudi formalno-pravno registrirali pri ustreznem upravnem organu.

1994. leta je društvo razvilo svoj prapor s trakovi in žeblički številnih donatorjev in darovalcev

- tega leta smo sklenili pogodbo, s katero nam je Športno društvo Razvanje dalo v
- uporabo del zemljišča, ki ga koristimo za naše dejavnosti
- v tem letu smo dobili prvo rusko kegljišče

Leta 1995 smo prvič izdali svoje koledarje in tudi krajevni telefonski imenik

- ko je kraj praznoval 1010-letnico, smo organizirali praznovanje

V letu 1998 smo praznovali 5-letnico društva

- že drugič pa smo izdali s koledarji tudi nov telefonski imenik

1999. leta se sekcijam, ki delujejo že od prej, pridruži še pevska sekcija

- dobili smo še eno kegljišče
- ob telovadnici smo si uredili majhen prizidek - "kamrico" - za spravilo orodja in drugega inventarja;
- zgradili smo betonsko ploščad
- umrl je častni član društva Franc HERNET

Leta 2000 smo tudi izdali nov krajevni telefonski imenik, ker so se vsem naročnikom spremenile telefonske številke

Leta 2001 smo začeli pripravljati gradnjo nadstrešnice: zbirali smo les, pridobivali dokumentacijo

- v tem letu so bili na volilni konferenci izvoljeni: Rudi TERNJAK za predsednika društva, za tajnico Zofija – Angelca ČERNEC, za blagajnika pa Milan LEBE.
- udeležili smo se krajevnega praznovanja na Kogu pri Ormožu

2002. leta smo podirali darovano drevje, debla vozili na žago, deponirali les, ki ga je bilo kar 70 kubičnih metrov; za ta dela je bilo opravljenih ca. 900 prostovoljnih ur

- v naslednjem letu je bil najbolj aktiven gradbeni odbor; člani društva pa aktivno delujejo v sekcijah.

Leto 2003 je bilo od dosedanjih let našega dela najbolj uspešno. Načrtovana nadstrešnica je prerasla v veliko, lepo in estetsko zgradbo – brunarico, ki je bila v tem letu v celoti postavljena, pokrita, zasteklena in povsem zaprta. Zaradi varnosti smo jo tudi prvič zavarovali pri zavarovalnici. Predstavili smo jo tudi članom, krajanom in gostom, ko smo jo svečano odprli po končani prvi fazi izgradnje. Poimenovali smo jo kar v DOM DRUŠTVA UPOKOJENCEV RAZVANJE. To pa je razvidno tudi iz napisne table, ki je nameščena nad vhodnimi vrati stavbe, kjer piše: DRUŠTVO UPOKOJENCEV RAZVANJE, in letnica 2003. Ob odprtju doma je bila svečana prireditev z velikim številom navzočih članov in gostov.

- v marcu tega leta smo praznovali 10-LETNICO DRUŠTVA.
- ob jubileju smo izdali priložnostno glasilo, brošuro z naslovom IZPOD POŠTELE, v kateri smo opisali 10-letno

zgodovino našega društva in v njej objavili tudi različne prispevke naših članov in članic

V letu 2004 smo z gradnjo nadaljevali, dela je bilo vedno dovolj, dom je postajal vedno lepši in stavba je lahko v ponos kraju in nam upokojencem. V domu smo že tudi imeli prireditve, ko je bila ob krajevnem prazniku v njem razstava naše ročnodelske sekcije s sodelovanjem pevskega zbora domačega Društva upokojencev in z gosti iz Društva upokojencev Maribor-Center.

V letošnjem letu (2005) nadaljujemo z gradnjo, predvsem urejamo sanitarije in okolje; kegljači dvorano uporabljajo tudi za kegljanje

- letošnje je bilo tudi volilno leto; na občnem zboru 19. marca je bil za predsednika izvoljen Franc LOBNIK; zamenjal je Rudija TERNJAKA, ki je društvo vodil 12 let, vse od ustanovitve v letu 1993. Pod njegovim vodstvom je bilo društvo ustanovljeno, je "shodilo" ter dobro delovalo v korist vsega članstva in tudi v dobro kraja. Za opravljeno delo zasluži vso pohvalo in priznanje.

KOLIKO NAS JE DANES ?

Na ustanovnem občnem zboru je bilo navzočih 88 upokojenk in upokojencev, na občnem zboru letos se nas je zbralo 142. V prvem letu je društvo štelo 233 članov, leta 2005 pa nas je 146 upokojencev in 214 upokojenk, skupaj torej 360.

IN KAJ V DRUŠTVU DELAMO

Aktivno delo članov društva se najbolj zrcali v delu sekcij. Članice in člani društva se po svojih interesih združujejo v sekcije. Trenutno delujejo naslednje:

- športna – rekreacijska sekcija
- ročnodelska sekcija
- pevska sekcija
- izletniška sekcija (izleti, prireditve, proslave)
- ob sekcijah delujeta še gradbeni odbor in komisija za socialna vprašanja.

GRADBENI ODBOR

Gradbeni odbor je zadnja leta, ko gradimo svojo streho nad glavo, najbolj aktiven. Pod strokovnim vodstvom člana društva, odličnega mizarja Rada TERNJAKA, smo s pomočjo članov društva pričeli graditi. Iz načrtovane nadstrešnice je nastala brunarica - DOM UPOKOJENCEV, kjer se bomo lahko zbirali in izvajali naše dejavnosti. Dom je sedaj že pod streho, veliko dela pa nas še čaka. Potrebno bo še veliko vlagati. Reševati bo potrebno tudi nekatere nerešene formalno-pravne zadeve, ko-

munalne priključke itd. Toda vse bo šlo, če bo le dovolj sredstev. Vse, kar dobimo in ustvarimo, sproti vlagamo, z vsem, kar razpolagamo, skrbno gospodarimo in zelo premišljeno trošimo. Letos smo skoraj povsem "osušili" našo blagajno, zato smo se obrnili na članstvo za pomoč. A tudi za pomoč ostalih krajanov bomo neizmerno hvaležni. Prepričani smo, da bomo naleteli na razumevanje in bomo tako lahko na domu spet kaj postorili. Pri delu samem pa pomagajo nekateri zanesenjaki, ki ne štejejo porabljenih ur, zavzeto in sprotno rešujejo težave, ki se pojavljajo. Zaslužijo si vso pohvalo in priznanje za svoje nesebično delo. Odbor vodi Vili MLAKAR.

Dom upokojencev

ZAKLJUČNA BESEDA

Upokojenci najdejo v DRUŠTVU UPOKOJENCEV RAZVANJE področje, kamor se lahko vključujejo, kjer lahko udeležijo svoje interese, sposobnosti, želje in potrebe.

Predvsem je v našem društvu veliko možnosti za vse oblike druženja, tukaj lahko preživljamo del časa, ki nam je v tretjem življenjskem obdobju na voljo za nas same. Tako smo lahko tudi v tem delu življenja srečni in notranje zadovoljni. In če se tem vrednotam pridruži še zdravje vsakega posameznika, bo to obdobje še bolj bogato in polno.

Če šteje kraj Razvanje letos 1020 let svojega obstoja, ima DRUŠTVU UPOKOJENCEV RAZVANJE za sabo letos skromnih 12 let dela. To je v primerjavi z zgodovino kraja zelo malo, za društvo pa je to kar veliko, saj je v tem času opravilo mnogo dela v dobro svojega članstva, a tudi v dobro kraja Razvanje.

Vsem, ki so v teh letih spremljali in podpirali naše delo, naša prizadevanja in vsem, ki nam boste še v bodoče stali ob strani, izrekamo našo globoko in iskreno zahvalo.

Vlado Šuster

12 let delovanja Turističnega društva Razvanje

Z namenom in ciljem pospeševati turizem v vseh njegovih javnih oblikah, je bilo januarja 1993 ustanovljeno TURISTIČNO DRUŠTVO RAZVANJE. Društvo je član MARIBORSKE TURISTIČNE ZVEZE in TURISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE. V obdobju od ustanovitve do marca 1999 je bil predsednik društva Stanislav Kozar, od avgusta 1999 pa Hilda Schaubach.

V prvih šestih letih je društvo delovalo predvsem kot organizator prireditev v sodelovanju z ostalimi društvi in krajanji Razvanja. Izjemno dobro in odmevno so uspeli MARJANCA z Marjančino poroko, pustni sprevodi ter izdelave in postavitve PRESMECA. Idejno in v izvedbi sta bila v ospredju Tone Fras, pri PUSTOVANJU pa predvsem Franc Tobias.

V obdobju od leta 1999 se je program dela usmeril v naslednja področja:

- organizacija in sodelovanje pri prireditvah v kraju
- urejevanje okolja
- sodelovanje z mladimi v kraju
- izdajo pisne informacije o znamenitostih kraja.

V sklopu navedenih nalog so člani, v sodelovanju s Krajevno skupnostjo in ostalimi delujočimi društvi v kraju, uspeli:

Postavljanje presemece

- organizirati Pustni sprevod (2000, 2001, 2002), postavitve Presmece, kresovanje ob 1. maju, ličkanje pri Bergauerjevih, večjo prireditev ob 1015-letnici Razvanja, Marjanca pa se je z Vinkom Šimekom odselila iz Razvanja.
- organizirati otroško pustovanje v dvorani ter vsakoletno božičkovanje z obdaritvijo otrok. V sodelovanje z Zvezo prijateljev mladine so potekale otroške delavnice. Sodelovanje s šolo je zelo dobro.
- z izjemno promocijo Društva upokojencev, je bila obnovljena kapelica, potekale so akcije čiščenja preko javnih del.
- v letu 2005 je bila izdana brošura – Turistični prospekt Razvanja.
- ob 100-letnici Turistične zveze Slovenije je bila na šolskem dvorišču posajena slovenska lipa.

Veliko nalog in nerealiziranih idej ostaja odprtih. Vložen lastni trud, solidarnost vseh društev in krajanov, pa tudi nujna prenova v članstvu društva, bodo v naslednjem obdobju dali nove rezultate, predvsem pa kraju pravo turistično podobo.

Hilda Schaubach

Razvanjski karneval 1983 – 1996

1983

Nekaj krajanov se nas je dogovorilo, da bi se za pusta maskirali in šli po Razvanju. Izdelal sem leseno glavo kraljeve in skelet, ki je bil prekrit s cerado. Vse sta dala na ramena dva moška in rusa je s štirimi spremljevalci krenila na pot po Razvanju. Navdušenje je bilo tako močno, da se je skupina po obhodu domačega kraja na traktorski priklopci odpeljala še v Maribor.

1984

Rusa iz prejšnjega leta je ostala samo še molzna krava. To leto je bil aktualen Vučko. Vodil je organizirano kolono karnevalskih vozil po Razvanju, nato pa v spremstvu prometne policije in gasilskega kombija v Maribor po mestnih ulicah.

Skupini Vučko je sledila Miki-miška, Maturanti, Gasilci, Avtoservis, Molzna krava, Žganjekuha, Pipe točijo, dve skupini Muppet show, Razvanjska kanalizacija in dve mladinski skupini individualnih mask.

1985

V Razvanju je bil ustanovljen karnevalski odbor. Od leta 1985 dalje je bila vsaka pustna povorka najavljena v mestu in spremljala jo je prometna policija. Vozila in udeleženci so bili nezgodno zavarovani pri Zavarovalnici Maribor. Šestnajst metrov dolg zmaj, ki je pozneje postal tradicionalni razvanjski pustni lik, je bil na čelu povorka, je pa iz leta v leto spreminjal svojo podobo. Zmaju so sledili: Razvanjsko dekle, Muppet show, Štrumfovi, Razvanjska kočija, Pivovarna, Žganjekuha, Krava, Razvanjska šola, Vamostni pas, Računalniki, Gasilci, Voda, Kolesarji. V mestu se nam je pridružilo osem jezdecev iz mariborskega konjeniškega kluba in šest jezdecev iz Malečnika.

1986

Razvanjčani prvič nastopimo skupaj z ZPM Maribor na Trgu svobode. Predstavijo se skupine: Vojna zvezd, Koline, Delavski čevelj, PTT metaconta, Šverc, Muppet show, Preša, Kovačnica denarja, MB-vodovod, Špansko vino, Pokop fička in Mladi.

1987

Inflacija, Italijanski ribiči, PTT in RTV, Onesnaženost zraka, Letovanje 87, Lojtrca domačih, Ohcet, Orač, Koline, ZOO-Razvanje, Pokop pusta so bile skupine iz Razvanja. Koloni se je pri Dvorani Tabor pridružilo ca. 200 osnovnošolcev, na Glavnem trgu pa še skupine šolarjev z levega brega Drave. Skupna prireditev je potekala v noč na Trgu svobode.

Razvanjska povorka, 1995

1988

Po opravljeni predstavitvi v Razvanju: Zmaj, Novi paket, Žganjekuha, Mesni problemi, Dragi naš kruhek, Mlakarjev mlin, Davčna politika, Delojemalec, Pokop pusta in Čarovnice iz Rogoze ter TD Limbuš z Limbuško nočjo, je povorka odpotovala na Trg svobode, kjer je skupaj z ZPM Maribor in z drugimi šemami rajal Pust.

1989

Izhodišča pustnih prireditev postajajo iz leta v leto zahtevnejša. Organizatorji se trudijo dvigniti raven »maškare« v likovnih in drugih pogledih, zato nastopijo tudi strokovne žirije za ocenjevanje mask. Člani teh žirij od tu in tam, pogosto strokovnjaki na svojih področjih, so se premalo približali intuiciji in možnostim Preprostega. Prav zato so se rojevali rahli protesti, pretrgali so se cevovodi volje, ki je naenkrat bila razlita po tleh in je bilo videti, da bo vsega navdušenja konec.

Razvanjske skupine: Zmaj, Ekologija, Inflacija in standard, Domača pekarna, EGS-koline, GG Razvanje, YU-strahovi in Končna epizoda. Sodelovali sta skupini Martinski gusarji in Naša prihodnost z Dvorjan.

1990

Tudi v tem letu je Razvanjski zmaj preganjal Morano. Sledila mu je Nataliteta in dinar, Glasbeni voz, Čarovnice, Demokracija in Na kmetih je najlepše. Bikovo svatbo je predstavljala skupina

mladih iz Hoč, Zakaj je dinar tako trd in Otroški vrtec pa so prispevali Dvorjančani.

1991

To leto je prineslo razvanjskemu Paradnemu konju prvo, Zmaju pa drugo nagrado v skupini »vozila«. Prvo nagrado v skupini »posamezne maske« je prejel Aleš Petek kot general, doma iz Hoč, sodeloval pa je v Razvanju. V povorki je bila tudi skupina Perspektive in dva voza individualnih mask. Ostale skupine, ki so prišle v Maribor, tokrat niso sodelovale z Razvanjem.

1992

Organizacijo pustnih prireditev je zelo resno in delovno prevzelo podjetje BAŠ. ZPM Maribor je poskrbela za svoj delež, jaz pa s svojimi Razvanjčani za našega. Ocenjeno je bilo, da se je na pustni torek popoldne od Glavnega trga do Trga svobode nabralo čez 12.000 ljudi. Celotna turistična ponudba pa je bila za klošarski izkupiček. V Razvanju in v Mariboru smo se predstavili skupaj s skupino iz Dornave, Cigani. Naše vozove so predstavljali Zmaj, Razveseljivo slovo, Mariborsko gospodarstvo, Ali naj pijemo mleko, Odgovorna tehtnica in Demokracija.

1993

V Razvanju smo ustanovili Turistično društvo Razvanje. Mnogo obetov, isti ljudje, denarja nič kaj več. Sam predsednik TD Stanko Kozar je prihajal pomagat pri gradnji karnevalskih vozil. V organiziranem sprevodu po Razvanju in v mesto so sodelovale skupine: Zmaj, Kelt, Sejalec, Zli demoni, Čarovnik, Valentinovo srce, Šolski razred, Gospodarstvo, Tenis klub, Sinji galeb iz Pesnice ter Cigani in Lukarji iz Dornave.

1994

Turistično društvo Razvanje prevzame pokroviteljstvo za domače pustne skupine. Možnosti so bile skromne, z voljo pa se še kaj naredi! Na žalost pa tudi volje ni bilo več veliko. Zmaj se je zopet zagnal. Za njim upokojeni Kelnar, mladi Rokoborci, Vladni vrtljak in Sejalec otrok. Pridružili sta se skupini iz Pernice, Obrambni tolar in Pridelava vina.

1995

Obrnil sem se na župana dr. Alojza Križmana, da dobim njegovo mnenje o karnevalu v Mariboru. »Karneval v Mariboru mora ostati!« je pritrdil. Zagotovil mi je nujno materialno kritje. Komaj sem pridobil nekaj zainteresiranih sodelavcev. Ponovno skupina Zmaj, Kokošja družina, Interpelacija Kacina, Klub Keor,

Igre na srečo in Rebus. Župan in generalni prireditelj pustovanja v Mariboru, ZPM Maribor, so se pohvalno izrazili o razvanjskem delu karnevala.

1996

Predpustno počutje v Razvanju postaja krizno. Razgovori ob kavicah po domovih skupinovodij so vse bolj odkriti. »Še letos, morda bo pozneje boljše!« jih bodrim. Uspeli smo predstaviti Zmaja, Satire, Kokoši in Zelenega Jurija. Pridružile so se nam skupine: TD Vuhred z močno skupino Greenpece, TD Dornava s Cigani, iz Dogoš pa so prišle US-patrolje.

Po štirinajstih letih aktivnega dela na področju razvanjskega in delno mariborskega karnevala sem tudi sam sebi moral dopovedati: dovolj.

1999 – 2002

Po dvoletnem premoru so člani TD Razvanje, predvsem po zaslugi predsednice društva Hilde Schaubach, ki je organizacijo prevzela sama, zopet priredili pustovanje doma in povorke na Trg svobode ter po mestnih ulicah. Leta 2002 je to bilo zadnjič.

Zakaj je prenehalo vreščanje razvpitih mask, kdo je pogasil žar človekove ustvarjalnosti, kako dolgo bo tlelo v ljudeh brez »kruha in iger«, se vprašam.

Priprave na pusta potekajo v dneh, ko železo primrzuje na roke. Lepe vozove in kostume razmoči leden dež ali sneg. Ni se našlo trajne strehe za kamevalsko opremo, kaj šele za delo. Tudi v zapuščenih vojašnicah se ni dalo dobiti prostora. Sredstva, ki so tako majhna, da se ne bi smela imenovati sredstva, so skoraj nedosegljiva. Ljudje, ki so pri kamevalskih vozovih trdo delali, niso bili dovolj predstavljeni. Naše televizijske kamere niso in še ne znajo izkoristiti priložnosti, da bi ob zanimivih dogodkih znale napraviti poceni in dobro oddajo, s čimer bi stimulirali ustvarjalce in gledalce.

V razvanjskem karnevalu je sodelovalo mnogo posameznikov pa tudi cele družine.

Organizatorji skupin:

Bergauer Konrad, Bergauer Silvo, Cesar Zvonimir, Donik Valter, Ekart Franc, Ekart Janez, Emeršič Stanislav, Fras Anton, Hajdin Franc, Klajnšek Milan, Mandl Davorin, Robar Božo, Rečnik Drago ml., Šparakl Srečko, Temjak Konrad, Ternjak Rudolf, Tobias Filip, Tobias Franc.

Vozniki:

Bergauer Konrad, Bergauer Jože, Černe Franc, Emeršič Stanislav, Filipič Ivan, Florjančič Milan, Frangeš Jože, Javnik Igor, Kac Miran, Klajnšek Milan, Klemen Miha, Korez Davorin, Lobnik Ivan, Mandl Davorin, Onič Adolf, Rečnik Drago, Roth Viljem, Šlegl Franc.

Sodelujoče maske:

družina Colnarič, Damiš Jože ml., Hren Valentin, Jeranko Rudolf, Jovanović Slavica, Koren Brigita, Kozar Stanislav, Kramberger Milan, Mandl Milan, družina Miljevič, Mumlek Tadej, Planinc Herman, Poštrak Marjana, družina Satler, Schaubach Hilda, Soko Majda, Šparakl Anton, Temjak Igor, Temjak Rudi ml., Tobias Hermina z družino, družina Uran, družina Vrhovšek, Žnuderšič Vera.

Pomoč pri karnevalu:

Bratušek Karli, Florjančič Miroslav v skupini Rokoborci, Gasilsko društvo Razvanje, Športno društvo Razvanje s svojo skupino, Teniški klub Razvanje s svojo skupino.

Vsem sodelujočim pri ustvarjanju veselja in smeha trajna hvala.

Franc Tobias

Društvo za razvoj turizma In ribištva Razvanje

Društvo za razvoj turizma in ribištva Razvanje je bilo ustanovljeno leta 2002 in deluje pod okriljem Ribiške družine Maribor. Šteje 37 članov.

Društvo upravlja z vodo, ki se zbira v treh opuščeni jamah nekdanjega glinokopa. Z urejanjem opuščeni jam je začel sindikat podjetja Transom, zato starejši ribiči te ribnike poznamo pod nazivom ribnik Transom. Osnovna dejavnost društva je varovanje okolja ter športnega ribolova, ki nima materialnega značaja. Člani društva skrbimo, da je stanje voda v ribnikih čim boljše, kar dosegamo z že osvojenim znanjem o upravljanju z ribniki in dopolnjevanjem ob sodelovanju z Ribiško družino Maribor in njihovimi strokovnjaki, Zavodom za ribištvo, Ribogojci ciprindnih vrst rib na Štajerskem in drugod po Sloveniji ter ostalimi strokovnjaki za to področje – biologi, kemiki, ekologi. Društvo zelo dobro sodeluje z naslednjimi organizacijami in društvi: Slovensko policijo, Slovensko vojsko, Prostovoljnimi gasilskim društvom Razvanje, Primatom Maribor (nekdanji Transom), Ribiško družino Maribor, Ribiško družino Ruše, Varstvenim delovnim centrom Polž In z vsemi ljubitelji narave, ter športnega ribolova v obliki aktivnega počitka.

Jože Selinšek

Na bregovih ribnika v lepem vremenu
"namakajo" trnike ribiči
in mirno čakajo na ulov

Vsebina

Srečko Šparakl	3	Uvodna beseda
Stanko Pahič	4	Razvanje pred tisočletji
Biba Teržan	6	Poštela nad Razvanjem
Mira Strmčnik Gulič	7	Rimske stavbe v Razvanju
Zdenko Kodrič	8	Zlat diadem v gomili nad Razvanjem
Jože Mlinarič	11	Prevod listine (latinščina-slovenščina)
Jože Koropec	12	Iz zgodovine Razvanja do leta 1700
Jože Mlinarič	15	Preteklost območja med Razvanjem in Dravo do leta 1600
Anton Ožinger	17	Cerkvena ureditev na desnem bregu Drave med Pohorjem in Mariborom
Jože Curk	18	Tisočletnica Razvanja in njene gradbene priče
Lojze Penič	20	Razvanje v narodnoosvobodilnem boju
Franc Tobias	22	Razvanje in Ettenstatt
Bruno Žnideršič	23	Prisrčno srečanje
Vlado Šuster, Srečko Šparakl	25	Razvanje skozi razvoj oblasti
Vlado Šuster, Srečko Šparakl	26	Komunalni razvoj po drugi svetovni vojni
Marta Otič, Boris Györköš	29	Zgodovina šole v Razvanju (1985-2005)
Brigita Vidovič	31	Vrtec se predstavi...
Valentin Hren	32	Preko sto let v službi ljudstva
Marija Lobnik	35	Predstavitev delovanja Krajevne organizacije Rdečega križa
Drago Žizek	37	Šport v Razvanju zadnjih dvajset let
Vlado Šuster	39	Društvo ukojencev Razvanje
Hilda Schaubach	42	Dvanajst let delovanja Turističnega društva Razvanje
Franc Tobias	42	Razvanjski karneval 1983-1996
Jože Selinšek	45	Društvo za razvoj turizma in ribištva

Razvanje skozi čas 985 - 1985 - 2005

KRAJEVNA SKUPNOST RAZVANJE
oktober 2005

Uredniški odbor:
Vida Lebe, Franc Tobias, Bruno Žnideršič

Zbral in uredil:
Bruno Žnideršič

Foto:
Zgodovinski del - ponatis
Novejše obdobje - fotografije organizacij in društev,
Franc Tobias, Leon Schaubach ml., Ivo Kores

Lektoriranje:
Vida Lebe

Zemljevid.
Franc Tobias

Tisk:
Koda Press - tiskarna Saje, Maribor

Prispevki - zgodovinski del / strani od 4 do 21:
ponatis iz brošure Razvanje skozi 1000 let
(oktober 1985)

Ovitek:
- listina z dne 17. oktobra 985 Ettenstatt
- spominsko obeležje ob 1000-letnici
- tloris keltskih grobišč - Poštela
- stenska dekoracija (sgraffito),
avtor: Slavko Kores, akademski slikar

Pogled na Razovlje iz letala